

# שיחות חיזוק

שיחות מפי  
הרב אורן נזרית שליט"א

פרשיות  
תזריע - מצודע

# שיחות חיזוק



שיחות מפי הרב אודן נזרית שליט"א

מתוך סדרת הספרים שיחות חיזוק (ה' כרכים)  
ניתן להשיג בטלפונים 0509013000, 0506491414  
למעוניינים ניתן לקבל השיחה במייל toraoren@gmail.com

## תוכן הענינים

ג הכל תלוי בקדשת הדבור..... יג  
 ג לבקש בפרטות עזר וסייע מהשם יתברך..... יד  
 ד עקר התגברות עמלק - רפיון בלמוד התורה..... יד  
 ד ההקנה לשבועות על ידי תקון המדות..... טו  
 ד ההקנה על ידי התחזקות באמונה..... טו  
 ט על ידי תורה וזכים לאמונה..... טו  
 ט על ידי תורה וזכים למדות טובות..... טו  
 ט על ידי תורה וזכים לטהרה..... טז  
 טז למוד התורה מעורר את אש האהבה..... טז  
 טז התורה הקדושה מנחמת ומשעשעת..... טז  
 יז ימי הספירה הם ימי חשבון הנפש..... יז  
 יח לעשות חשבון הנפש בכל מה שיוכל..... יח  
 יח חשבון הנפש הבא בקביעות..... יח  
 יט חשבון הנפש הבא לתקופות..... יט  
 כ האור הנשפע על כל אחד בחג השבועות..... כ  
 כ קבלות טובות שהן עמידות בתנאי החיים..... כ  
 כ על האדם לרומם מבטו על גדלת עצמו..... כ  
 כא על מה הנגעים באים - לחשב נפשו עם קונחו!..... כא  
 כב לעשותם כטבע שני אצלו..... כב  
 כב הקנה למתן תורה, אם תשמע בישון!..... כב  
 כג סוד 'עשה ונשמע' בפעל ממש..... כג  
 כד שבועות - מולשון 'משבע' ועומד מהר סיני לעשות..... כד  
 כד חיזוק עצום מהתגברות היצר דשער החמשים..... כד

ג מעלת ראש החדש קשהל בשבת..... ג  
 ג החדש איך מסגל להשגת התורה..... ג  
 ד החדש איך מסגל לרפואה..... ד  
 ד סגלת החדש איך היא לנצח אויבים..... ד  
 ד קדשת ימי הספירה המרוממים..... ד  
 ה שתי הפחינות הרמוזות ב'אחור וקדם צרתני'..... ה  
 ו להעלות את בחינת 'אחור' לבחינת 'קדם'..... ו  
 ז שרש העון עצמו אינו נמחק מלבד..... ז  
 ח שבע יפול צדיק וקם - לכתחלה..... ח  
 ח התועלת הראשונה שיש בנפילה..... ח  
 ח התועלת השנייה שיש בנפילה..... ח  
 ח התועלת השלישית שיש בנפילה..... ח  
 ח התועלת הרביעית שיש בנפילה..... ח  
 ט יסורים שאינם של אהבה שנהפכין לאהבה..... ט  
 ט תמיד על האדם להזהר מהמקשול..... ט  
 ט ימי הספירה מסגלים לעבודה זאת..... ט  
 ט הזכוד בימי הספירה על ידי עמל התורה..... ט  
 י הזכוד בימי הספירה על ידי תפלות ותחנונים..... י  
 יא הזכוד בימי הספירה על ידי התעוררות הרצון..... יא  
 יב אדם נפעל על פי פעולותיו..... יב  
 יב הגלוי של רבי עקיבא שמאיר ענינו בימים אלו..... יב  
 יג כנגד נראה לי בבית..... יג  
 יג קדשת ימי טהרה אלו וסגלתם..... יג



ניתן להקדיש פרשיות לברכה והצלחה ולעילוי נשמת זכיו"ב  
לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0509013000, 0506491414

שיחות חיזוק

## בְּעֵינַי חֶשְׁבוֹן הַנֶּפֶשׁ בְּיָמֵי הַסְּפִירָה

שיחת חזק לפרשת תזריע מצורע - חֹדֶשׁ אֵיךְ

נראה להתבונן במהותו של ראש חֹדֶשׁ בכלל, ושל ראש חֹדֶשׁ אֵיךְ בפרט, אשר מעלתו גדולה מאד. ובעיני חֶשְׁבוֹן הַנֶּפֶשׁ כמבואר בפרשתינו בְּדָד יֵשֶׁב, על כל ראש חֹדֶשׁ נֹאמֵר (יחזקאל מו, א): "וביום החֹדֶשׁ יפתח", שְׁכַל הַשְּׁעָרִים הַעֲלִיּוֹנִים נפתחים, וְכָל האורות המאירים במהלך החֹדֶשׁ פְּלוּ, נמצאים בכח בראש חֹדֶשׁ. [נדוע אשר הלמוד של החזון איש זי"ע בראש חֹדֶשׁ הִיָּה בִּיתָר שְׂאֵת וביתר עז - לפי דרגתו], וראש חֹדֶשׁ אֵיךְ הנמשך שני ימים, מעלתו עצומה, ועניניו רבים וגדולים.

וכתב שם עוד (באות ט), שעל פי סדר הדגלים, החֹדֶשׁ הִזָּה מִיְחָס לְשִׁבְטֵי יִשְׂשַׁכָּר, וְנִכְתָּב בוּ: "ומבני יִשְׂשַׁכָּר יודעי בינה לעתים" (דה"א יב, ג), כְּעֵינַי צְרוּף הַחֹדֶשׁ הִזָּה שֶׁהוּא "הַשְּׁכַל וְיָדָע"; הִינוּ שָׂזָה שִׁבְטֵי קְדוֹשׁ הַמִּזְרָה עַל יְגִיעָה בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בוּ (בראשית מט, יד): "יששכר חמר גרם"; עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

והנה רב ימי ספירת העמר המסגלים להכנה למתן תורה, חלים בחֹדֶשׁ אֵיךְ, שֶׁהוּא חֹדֶשׁ הַמְּסַגֵּל מְאֹד לְהַשְׁגַּת הַתּוֹרָה. וְאִמְנֵם, מֵאֵת ה' הִיָּתָה זֹאת, אֲשֶׁר בְּעוֹלָם הִישִׁיבוֹת מִתְחִילִים אֶת זְמַן הַלְמוּד בְּחֹדֶשׁ אֵיךְ. וְיֵשׁ לְהַתְחַזֵּק בְּהַתְּבוֹנְנוֹת בְּמַעַלְתּוֹ שֶׁל הַחֹדֶשׁ, וְשֵׁלָא לְאַבְדּוֹ בוּ אֵף רְגַע.

והנה כתב החתם סופר זי"ע, בְּדַרְשׁוֹתָיו, שְׁיוֹם אֶחָד בְּעֵמֶר, הוּא חָשׁוּב כְּשִׁנְתִּים, וְחֻמְשִׁים הַיּוֹם הִלְלוּ יְהִיּוּ חֲשׁוּבִים בְּעֵינֵינוּ כְּמֵאָה שָׁנָה, כְּלוּמֵר, מֵה שְׂאָדָם יָכוֹל לִפְעַל בְּזִמְנֵים אַחֲרֵים בְּמִשְׁךְ שְׁנָתִים - יָכוֹל לִפְעַל בְּיוֹם אֶחָד שֶׁל סְפִירַת הָעֵמֶר.

מוכא בְּמִדְרַשׁ תְּנַחֲוּמָא (בש"ח ט): 'לא נתנה תורה אלא לאוכלי הֶמֶן'. וְכִתְּבֵנוּ בְּכַעַל הַטּוֹרִים' (פרשת עקב), שְׁעַל יְדֵי אֲכִילַת הֶמֶן, זְכוּ לְבִינַת דַּעַת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דברים ח, ג): וַיֹּאכְלֵךְ אֶת הֶמֶן אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ, וִירִידַת הֶמֶן הִיָּתָה

נראה להתבונן במהותו של ראש חֹדֶשׁ בכלל, ושל ראש חֹדֶשׁ אֵיךְ בפרט, אשר מעלתו גדולה מאד. ובעיני חֶשְׁבוֹן הַנֶּפֶשׁ כמבואר בפרשתינו בְּדָד יֵשֶׁב, על כל ראש חֹדֶשׁ נֹאמֵר (יחזקאל מו, א): "וביום החֹדֶשׁ יפתח", שְׁכַל הַשְּׁעָרִים הַעֲלִיּוֹנִים נפתחים, וְכָל האורות המאירים במהלך החֹדֶשׁ פְּלוּ, נמצאים בכח בראש חֹדֶשׁ. [נדוע אשר הלמוד של החזון איש זי"ע בראש חֹדֶשׁ הִיָּה בִּיתָר שְׂאֵת וביתר עז - לפי דרגתו], וראש חֹדֶשׁ אֵיךְ הנמשך שני ימים, מעלתו עצומה, ועניניו רבים וגדולים.

### מעלת ראש חֹדֶשׁ פְּשִׁחַל בְּשַׁבָּת

[בפרט באשר הוא חל בשַׁבָּת קֹדֶשׁ, כְּדֹאִיתָא בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשׁ 'מאור וְשִׁמְשׁ' (להפטרות שבת שקלים) על הפסוק (ישעיה סו, כג): "והיה מדי חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ וּמְדֵי שַׁבָּת בְּשַׁבְתּוֹ יְבוֹא כָּל בְּשֵׁר לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנָי אָמַר ה'". הִנֵּה כְּשֶׁרֵאשׁ חֹדֶשׁ חָל לְהִיּוֹת בְּשַׁבָּת, אֲזִי יֵשׁ עֲלֶיהָ גְדוּלָּה לְשִׁכְנָה מְאֹד מְאֹד, וְנַעֲשֶׂה יְחִוּד גְּדוֹל בְּעוֹלְמוֹת הַעֲלִיּוֹנִים, כְּפּוֹל וּמְכַפֵּל מִשְׁהִיָּה רֵאשׁ חֹדֶשׁ בְּחָל, וְעַל יְדֵי כֵּן יְכוּלִים כָּל בְּשֵׁר לְנַתֵּק עֲצָמָם מִהַגְּשָׁמִיּוֹת וְלְחַזֵּר בְּתִשְׁבּוּכָה שְׁלֵמָה, יוֹתֵר מִשְׂאֵר רֵאשֵׁי חֹדְשִׁים. וְזֶה "מְדֵי חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ וּמְדֵי שַׁבָּת בְּשַׁבְתּוֹ", דִּהְיִנוּ כְּשִׁיחֹל רֵאשׁ חֹדֶשׁ בְּשַׁבָּת, אֲזִי יְבוֹא כָּל בְּשֵׁר לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנָי, לְפִי שֶׁהַקְּדוּשָׁה תִּהְיֶה גְדוּלָּה עַד לְמֵאֹד מְאֹד, וְיִהְיֶה הַתְּעוֹרְרוֹת הַתְּשׁוּבָה בְּכָל בְּשֵׁר. עַד כָּאן לְשׁוֹן קֹדְשׁוֹ].

### חֹדֶשׁ אֵיךְ מְסַגֵּל לְהַשְׁגַּת הַתּוֹרָה

מוכא בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשׁ 'ברית הלוי' לְהֶרֶב הַקְּדוֹשׁ הַמְּקַבֵּל, רַבְּנוּ שְׁלֵמָה אֶלְקָבֶץ זי"ע,

בחדש איר, ואז זכו גם לבארה של מרים, שהיא מסגלת גם פן להשגת התורה, כמובא בספר הקדוש 'פרי עץ חיים' (שער הנהגת הלמוד פרק א): 'כשהיה הרב רבי חיים [ויטאל] בא אצל הרב [האר"י הקדוש] ללמד הימנו זאת החכמה, אז כל מה שלמד ממנו היה שוכח ולא היה יכול להשיג שום דבר, עד שהלכו שניהם יחד לטבריה, והרב זכרוננו לחיי העולם הבא, הוליד להרב רבי חיים בתוך הים של טבריה בספינה קטנה שהיה שם, וכשהיו הולכים בתוך הים נגד העמודי בית הכנסת הישן, לקח הרב זכרוננו לחיי העולם הבא, פלי אחר ומלאו אותו מים מבין העמודים, והיה משקה להרב רבי חיים, זכרוננו לחיי העולם הבא, ואמר לו, עכשיו תשיג החכמה הרבה, כי המים ששתית היה מבארה של מרים, ומשם ואילף התחיל לכנס בחכמה זו; עד כאן לשונו.

### חדש איר מסגל לרפואה

בספר 'סגלות ישראל' (ערוך איר) כתב: סגלת חדש איר, כתב בספר 'בני יששכר', שסגלת חדש זה הוא להשגה ולרפואה. פלומר, שהחדש הזה מסגל להשגה, והוא גם נבחן ומנסה בחכמת הרפואה, שהחדש הזה מסגל לרפואה להריק האצטומכא וחלשת המרה.

ולכן יש אומרים, שלכן התחיל המן לירד וקא בחדש הזה, לפי שהמן הוא לחם שנבלע באברים, ולא בא מזה שום חלי ושום מכאוב, והתרפאו כל החלאים על ידי האכילה של המן, וחדש איר הוא מסגל ביותר לרפואה, וזו גם פן רפואה רוחנית.

מובא בספר הקדוש 'עבודת ישראל' (לקוטים): 'והנה הרופאים הסכימו על חדש איר לסגלה לרפואה. והגם שהם מונין לחדשים, בודאי נשתלשל הענין מחכמת ישראל שרומז כי איר בגימטריא - אר"ף, שמשם בא הרפואה על שם ארוכה ומרפא'.

וכן רמזו (עין חתם סופר שבת קמו ע"ב), אשר אי"ר ראשי תבות: א"ני י' ר'פאף, על שם הכתוב (שמות טו, כו): "כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רפאך". גם בפיוט ידיד נפש - 'אנא אל נא רפא נא לה בהראות לה נעם זינד', אנחנו מתפללים לקדוש ברוך הוא: אל נא רפא נא לה בהראות לה נעם זינד', הפונה לחדש זיו הוא חדש איר, שנולדו בו זיותני עולם, כמו שאיתא בגמרא (ר"ה יא ע"א): 'אז תתחזק ותתרפא והיתה לה שמחת עולם'. ומובא בגמרא (שבת קמו ע"ב), שמשקה רפואה ששותים אותו בין פסח לשבועות - מועיל ביותר.

ומובא בפרוש רבנו בחיי (פרשת תצוה - שמות כח, טו): 'סגלת אבן זה (אבן הספיר כנגד שבטו של יששכר, השיד לחדש איר), שהוא טוב לאור העינים ולכף מעבירין אותו על העינים, וכן התורה מאירת עינים, ואמרו האבן הזאת תועיל לכל כאב ונפיחה - באיזה מקום שתהיה בגוף, וכן התורה מרפאה לכל הגוף, וכן אמרו חז"ל (ערוכין נד ע"א): חש בראשו - יעסק בתורה'.

### סגלת חדש איר היא לנצח אויבים

הגאון הקדוש רבי שמשון מאוסטרופולי ז"ע, כותב שסגלת חדש איר היא לנצח אויבים, כמו שכתוב (תהלים ו, יא): "יבשו ויבהלו מאד כל איבי ישבו יבשו רגע", ראשי תבות של ד' המלים האחרונות הם 'אייר'. כשאדם מתבונן במעלת החדש הזה, ובפרט שכל הכחות שגוראים במהלך החדש, כלם מרפזים בראש חדש, זה נותן שמחה ואפשרות לאדם, לנצל כל רגע ביומים האלו של ראש חדש, ושבת זו בכלל. ועוד, שכל שבע השבתות שבמשך ימי הספירה, כלן הן בבחינת שבת.

### קדשת ימי הספירה המרוקמים

בחמשים יום הללו, יש חמשים בחינות של יציאת מצרים, וכמו שכתוב "כימי צאתך

הם שרש לכל ימות השנה, ובדרך שהולך בהם, בה מוליכין אותו כל ימות השנה; ונמצא לפי זה, שחמשים יום הללו, הם כנגד חמשים השבועות, כל יום מעניק כח למשך שבוע שלם במהלך השנה כלה.

### שתי הבחינות הרמוזות ב'אחור וקדם צרתני'

בפסוק (ויקרא ט, א): 'ויהי ביום השמיני', פרש רש"י ו"ל, שמיני למלואים - הוא ראש חדש ניסן, שהוא יום של התחלה חדשה, בבחינת (ויקרא ט, ו): 'ויגרא אליכם כבוד ה', שהוא גלוי שכינה, ובהמשך הפרשה נאמר: "זאת תורת הבהמה" (ויקרא יא, מו), ונאמרו במדרש (ויק"ר יד, א): 'אמר רבי שמלאי, כשם שיצירתו של אדם אחר בהמה חיה ועוף, כך תורתו אחר בהמה חיה ועוף, הךא הוא דכתיב "זאת תורת הבהמה", ואחר כך "אשה פי תזריע". ומוכא עוד במדרש (ב"ר ח, א) על הפסוק (תהלים קלט, ה): "אחור וקדם צרתני", אמר רבי שמעון בן לקיש, 'אחור' - למעשה יום האחרון, 'קדם' - למעשה יום הראשון, הוא דעתה דרבי שמעון בן לקיש, דאמר ריש לקיש 'ורוח אלהים מרחפת על פני המים' (בראשית א, ב), זו רוחו של מלך המשיח, היך מה דאתא אמר (ישעיה יא, ב): 'ונחה עליו רוח ה', אם זכה אדם - אומרים לו אתה קדמת למלאכי השרת, ואם לאו - אומרים לו זבוב קדמך, יתוש קדמך, שלשול זה קדמך; עד כאן לשון המדרש.

ואף על פי שמאמרי חז"ל עמקים מני גם, מכל מקום, מכלל הדברים למדים אנו על שתי הבחינות, בחינת 'אחור' ובחינת 'קדם'. הבחינה האחת היא בחינת 'קדם', היא הנשמה הקדושה שהיא חלק אלוק ממעל ממש, גבוה מעל גבוה, וכמו שאנו אומרים בברכות השחר: 'אלקי נשמה שנתת בי טהורה', זו הנשמה החצובה מתחת כסא הכבוד, שהיא גבוהה מכל השרפים והמלאכים, וכמאמר

מארץ מצרים" - לשון רבים, וכדאיתא בספר הקדוש 'שפת אמת' (פסח תרמ"ב): 'כל ימי חייך - להביא לימות המשיח, דכתיב (מיכה ז, טו): "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". וקשה, הא ביום אחד, ושעה אחת יצאו. אכן 'ימי' הם הארות. והנה בכל דור ודור מתפשט יותר הארות מיציאת מצרים, וכשיהיו נשלמים כל ההארות, יהיה מזה גאלה העתידה. כדאיתא, שיציאת מצרים היתה הכנה לכל הגאלות. וכפי מה שעוסקין ביציאת מצרים, וזוכרין אותו בכל הימים, כך יתרבו הנפלאות לעתיד. דיש להאמין, שיש יציאת מצרים בכל עת, וכפי הספור והעסק ביציאת מצרים, כך מתקנים בפעל ממש, כמו שאמרו (פסחים קטז ע"ב): 'בכל דור ודור חייב אדם לראות' וכו', ומסיק, 'אותנו גאל עמהם'. וכשיהיו נכללים כל הימים ב'יום' צאתך מארץ מצרים, מזה יבואו ימות המשיח. וזה שאמר: "למען תזכר וכו' כל ימי חייך" - להביא לימות המשיח והבין. עד כאן לשונו.

כתב הרמב"ן הקדוש ו"ל, שלמים האלו יש קדשת חל המועד. וזו לשון קדשו (ויקרא כג, ו): 'וצנה בחג המצות שבועה ימים בקדשה לפניהם ולאחריהם, פי כלם קדושים ובתוכם ה', ומנה ממנו תשעה וארבעים יום - שבועה שבועות, כימי עולם, וקדש יום שמיני כשמיני של חג".

כתב בספר הקדוש 'ערבי נחל' (פרשת שמיני): 'מה שאמר הכתוב (ויקרא כג, טו): "וספרתם לכם וכו', תמימת תהינה", רוצה לומר, כי אלו ז' שבתות שהן מ"ט יום, יהיו תמימות, לא כמו על ידי שאר מצות שמהלך היכל אחד, אינו נגמר אלא בח' ימים, מה שאין כן על ידי הספירה, נגמר המהלך ביום אחד; עד כאן לשונו. כלומר, ביום אחד בימי הספירה - פועל מה שבזמנים אחרים צריך לפעל בשמונה ימים.

וכתב רבנו הר"ש הקדוש זי"ע, בספרו הקדוש 'נהר שלום', שימי הספירה הקדושים

מאן דנפח - מדילה נפח'. והבחינה הנוספת שבאדם, היא בחינת 'אחור', היא חלק הגוף, היצר וחילותיו שמתלבשים בנפש הבהמית, שבה כל התאוות.

הקדוש ברוך הוא חבר את הנשמה והגוף, כדי שיהודי יקים את השליחות המיוחדת שלשמה נשלח, ובכך הוא מעלה את כל החלקים השפלים שלו למעלה, ועליו להעלות את כל חלקי הגוף, שיהיו דבקים ומאירים בנשמה.

ולכן פתוב "וייצר", בשתי יודין, יצירה של 'קדם' - גבוהה מאד, ויש יצירה של 'אחור' שהיא בחינת קטנות, וככל שאדם משתדל לנצח במלחמותיו עם היצר ולעמד בנסיונותיו, זוכה להאיר את אור הנשמה על גופו הגשמי, כי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו (קדושין ל' ע"ב).

ובכל פעם שהוא נלחם - זוכה, ומוסיפים לו חלק נשמתו, כדאיתא בזהר הקדוש (משפטים צד ע"ב): 'תא חזי, בר נש פד אתיליד, יתבין ליה נפשא מסטרא דבעירא, מסטרא דדכיו, מסטרא דאלין דאתקרון אופני הקודש. זכה יתיר, יתבין ליה רוחא, מסטרא דחיות הקודש. זכה יתיר, יתבין ליה נשמתא, מסטרא דכרסיא. ותלת אלין, אינון אמה, עבד ושפחה דברתא דמלא; זכה יתיר, יתבין ליה נפשא בארץ אצילות, מסטרא דבת יחידה, ואתקריאת איהי בת מלך. זכה יתיר, יתבין ליה רוחא דאצילות, מסטרא דעמודא דאמצעייתא, ואקרי בן לקודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב (דברים יד, א): "בנים אתם לה' אלהיכם". זכה יתיר, יתבין ליה נשמתא, מסטרא דאבא ואמא. הדא הוא דכתיב (בראשית ב, ז): "ויפח באפיו נשמת חיים". מאי חיים? אלא אינון י"ה, דעלייהו אתמר (תהלים קנ, ו) כל הנשמה תהלל יה, ואשתלים ביה הוי"ה'; עד כאן לשון הזהר הקדוש.

וכשנולד אדם, נותנים לו נפש מצד הבהמה, מצד הטהרה, מצד אלו שנקראים חיות הקדש,

זכה יותר, נותנים לו רוח מהצד של חיות הקדש, זכה יותר נותנים לו נשמה מצד הפסא, ושלשה אלו, הם אמה, עבד ושפחה של בת המלך, זכה יותר, נותנים לו נפש בדרך אצילות, מהצד של בת יחידה, והיא נקראת בת מלך, זכה יותר, נותנים לו רוח של אצילות, מהצד של עמוד האמצעי, ונקרא בן לקדוש ברוך הוא, וזה מה שכתוב (דברים יד, א): "בנים אתם לה' אלהיכם". זכה יותר - נותנים לו נשמה מצד אבא ואמא וזה מה שכתוב (בראשית ב, ז): "ויפח באפיו נשמת חיים". מה הם חיים? אלו הם י"ה, שעליהם נאמר (תהלים קנ, ו): כל הנשמה תהלל יה, ונשלם בו שם הוי"ה.

וכשאינו זוכה בכלל, 'אומרים לו יתוש קדמך', כבמדרש הנ"ל. כשהקדוש ברוך הוא אומר 'נעשה אדם', הוא פנה גם לכל החלקים השפלים שבבריאה הכלולים באדם, כי יש חלקים נמוכים ביותר, ואמרו (מגלה טו ע"א): 'אמה זו משולה לעפר ומשולה לכוכבים, כשהן יורדין - יורדין עד עפר, וכשהן עולין - עולין עד לכוכבים'. ולכן אמרו רבותינו ו"ל (תגינה טו ע"א): 'ששה דברים נאמרו בבני אדם, שלשה כמלאכי השרת שלשה כבהמה, להורות, שפשאין מתנהגים במדרגה גבוהה שבאדם, הרי שנוזנים מבחינת בהמה, בחינת 'אחור', בסוד מה שאמרו חז"ל (פנהדרין לח ע"ב): 'אין חיה רעה שולטת באדם, אלא אם כן נדמה לו כבהמה, שנאמר (תהלים מט, יג): 'נמשל כבהמות נדמו', ומדה טובה מרבה ממדת פרענות (יזמא עו ע"א). כשהוא פונה לחלק 'קדם', ונמשך אחר הנשמה - זוכה להתעלות גבוה מעל גבוה, והוא פועל בקדשה הרבה יותר, מאשר חס ושלום, היה נמשך אחר חלק 'אחור' שהיא הטמאה והרחוק.

להעלות את בחינת 'אחור' לבחינת 'קדם' כל אדם צריך לדעת את תמונת מצבו האמתית, ואין זה צריך לצערו אלא לשמחו.

כי אם הוא מבחין באיזו שפלות, או באיזו תאנה לא רצויה, או שהוא נמשך לענין שהוא הפך הקדשה - עליו לידע, שזה נסיונו ועבודתו בזה העולם, ואין לו מה להתעצב על הזירה הקשה שהשלך לתוכה, אלא ישמח בתפקיד המיוחד שהעניקו לו מן השמים.

חלק שְׁעָלָיו לְתַקְנֵנוּ וּלְרוּמָמוֹ, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבְּנוּ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע, שְׁכַל הַמַּדוּת הַשְּׁפֹלוֹת שֶׁנִּתְּנוּ בָאָדָם - הֵן כְּדֵי לְהַעֲלוֹתָן לְמַקּוֹר הַקְּדוּשָׁה.

### שָׂרֵשׁ הָעוֹן עֲצָמוֹ אֵינוֹ נִמְחָק מִלְּבוֹ

מובא בספר הקדוש 'פרי הארץ' מרבנו הקדוש, רבי מנחם מענדל מוויטעבסק זי"ע (פרשת פי תשא): 'כִּלְלָא דְּמִלְתָּא, שְׁכַל אָדָם צָרִיךְ מְצַרֵּף לְחֻכְמָה, לְצַרֵּף וּלְנַפֵּךְ כָּל הַשְּׂגוּתָיו מְדוּתָיו וְכַחוּתָיו וְתַעֲנוּגָיו עַל ה', וְלִהְיוֹתָם עִמָּם בְּנִצְחֵי חַי וְקַיִם, לְעוֹלָם בְּהֵם יַעֲבֹדוּ - אֲפֹלוּ אַחַר פְּטִירָתוֹ מִן הַגּוֹי הַכֹּלֵה, וְלֹא יִסְמָךְ בְּמָה שְׁלֹא עָבַר עֲבָרָה מִיָּמָיו. הָרִי מְסִתָּמָא כָּל כַּחוּתָיו קְשׁוּרִים בּוֹ יְתַבְרָךְ, שְׂאִין רְאִיָּה לְדַבָּר, כִּי אוֹלֵי לֹא בָּא לִידֵי נִסְיוֹן אוֹ מַחֲמַת שְׂאִרֵי דְּבָרִים הַמוֹנְעִים אוֹתוֹ כְּמוֹ הַבוּשָׁה אוֹ מַה שִׁיְהִיָּה, מַעֲתָה מַה בְּכַף שְׁלֹא עָבַר עֲבָרָה הַפְּתוּבָה אִם שָׂרֵשׁ הָעוֹן עֲצָמוֹ אֵינוֹ נִמְחָק מִלְּבוֹ, הָרִי קְשׁוּר הוּא בּוֹ, כַּמְאָמַר (זהר קרח קעט ע"א) שֶׁהַכּוֹעֵס - כְּאֵלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, וְהַגְּדֹלוֹת - שָׂרֵשׁ לְעֲרִיּוֹת (עֵין סוּטָה ד' ע"ב), וְזֵהוּ הִרְהוּרֵי עֲבָרָה - קָשִׁין מִעֲבָרָה (יומא כט ע"א) הַיּוֹתָם הַחַיּוֹת שֶׁל עֲבָרָה, וְאַחֲרֵי הַיּוֹת בְּעֲצָמוֹ שָׂרֵשׁ פּוֹרָה רֹאשׁ שֶׁהִיא עֲבוּדָה זָרָה, כַּמְאָמַר (ש"ב טו, לב) וְדוֹר בָּא עַד הָרֹאשׁ, וְנִתְּנָה רֹאשׁ (במדבר יד, ד), וְאִם כֵּן מַה בְּכַף אִם לֹא עָבַר, אִם הַשָּׂרֵשׁ בְּעֲצָמוֹ, הָרִי הוּא - הוּא'. עַד כַּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

ואמר צדיקים זי"ע על מאמרם ז"ל (ע"ז מה ע"ב): 'עבודת זרה צריך לשרש אחריה' - 'עבודת זרה', הינו כל חלקי ה'אחור', שהם העניינים השפלים - 'צריך לשרש אחריה', עליו לחפור, לחפש ולעקר אותם, ואם אדם לא עוקרם בצעירותו - כשמוזקין זה מתפרץ, ומתגלה לכלם 'גן חיות' שלם, ואפלו אם יהיה גדול מאד בתורה שבודאי היא מוזכרת ומטוהרת, אם לא זכר מדותיו - יצרו גדול הימנו, וגדל עם התורה, וכדי בזיון וקצף.

וענין "אחור וקדם צרתני", מלמד את האדם, שאין להתבלבל משתי הבחינות הקימות בכל אדם לפי דרגתו. הנה הוא נמשך לעבודת השם, בהתלהבות, בדבקות, בקרבת אלקים, בחשיקה ובשמחה נפלאה, והנה הוא נמשך בחטא ונמשך אחר השפלות. אל לא להצטער מזה, הן אמנם צריך להתגבר בכל עז ותעצומות על יצרו ולהתחדש תמיד. עם כל זאת, עליו להיות מודע לחלק ה'אחור' שבו, שעד שאינו מזככו - הוא רוחש מתחת לפני השטח.

הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן הי"ד, אמר, שכל יהודי הוא עולם קטן, ולכן, כמו שבעולם הגדול, את החיות המזיקות [האריה והנמר, וכיוצא בהם] שומרים מאחורי סורג ובריח שלא יזיקו, כך יש גם באדם את בחינות ה'אחור' - גן חיות שלם, ועליו לשמר מכל משמר שלא תשלטנה עליו. וכדיעוהו, אלו, הגם שלפעמים הוא נפגש, לחרפתו, עם החלקים הנמוכים שבעצמו, אף כיון שהוא יודע את מקומם, ויודע לזהות את החלק הזה בנפשו, הוא יכול לקום מנפילתו ולהתרומם, כיון שבכמה דברים - הוא דומה למלאך, ואחד מהם - שהוא מהלך בקומה זקופה, וכמו שכתוב (ויקרא כו, יג): "ואולף אתכם קוממיות", עליו לזכות לקוממיות הזאת, להתחזק להסתפל תמיד עם הראש למעלה, להתרומם ולעלות, ובכך להשתדל שכל חלקי ה'אחור' יתרוממו למעלה.

כאשר מתגלים אצלו דברים לא טובים, [בודאי הפונה רק למפרע], עליו לשמח מאד על שהקדוש ברוך הוא נתן לו את המתנה הזאת בעולם הזה, וגלהו האמת, שיש בו

## שבע יפול צדיק וקם - לכתיחלה

וצריך לדעת, כי רק כף היא דרך העליה, צריך לפל ואחר כף לקום - אין דרך אחרת, כמו שכתוב (משלי כד, יז): "שבע יפול צדיק וקם", כמו שבארו הצדיקים שענין "שבע יפול צדיק וקם", אין זה רק גדלותו ושכחו, שלאחר כל נפילה הוא קם - אלא עקר הלמוד הוא, שפדי להיות צדיק - הוא חייב לפל שביעיות הרבה, כי כל אחד חייב לעבר בדרך הנפילות.

בסוף הספר 'תכתב זאת לדור אחרון' (להגאון רבי יעקב ישראל לוגאסי שליט"א), מביא כמה עניני תועלת שזוכה אדם בנפילתו. הרי "אין צדיק בארץ אשר יעשה הטוב ולא יחטא" (קהלת ז, כ). וכשאדם לומד שיש תועלת בנפילה, יודע שזה חשבוננו של מקום, כי אלו דברים גבוהים מאד, והיא טובתו של האדם, ותפקידו הוא להתגבר ולא לפל, ועקר המלחמה - היא על הקימה יותר מאשר על אי הנפילה.

וארבע תועלות יש בנפילה.

## התועלת הראשונה שיש בנפילה

לנפילות יש תועלת של 'תמונת מצב'. כי מי שרואה בחברו דבר שאינו מתקן, והוא יכול לתקנו, ותחת זאת מחיך אליו ומעלים עיניו מחסרונו - זה אינו אוהב באמת! כי האוהב האמתי, מפנה את תשומת לבו למקום התקון, כדי שלא יעבר הזמן שיכול לתקן, ויפלים.

כמו כן, הנפילות שבאות לאדם מלמעלה, הרי הן כענין האוהב הנאמן שמשבר את און ידידו על חסרונו. כף, כאשר רוצים לרמז לאדם מן השמים מהו יסוד תקונו בהאי עלמא, שולחים לו סימן, והסימן הוא - מה שמתגבר עליו ביותר - זו היא שליחותו בעולמו של הקדוש ברוך הוא, וכן כתב הגר"א בפרושו לספר יונה.

## התועלת השנייה שיש בנפילה

הקדוש ברוך הוא בודק באמצעות הנפילה, את מדת אמתת אמונתו בו יתברך. כי מה

זו נפילה? שהוא דוחהו באמצעות החטא, וכבוהן אותו ואומר: "הבה ותראה לי, שגם במצב כזה, אתה נמשך אחרי. ואם אתה אומר: לא אכפת לי שנפילתי, לא מענין אותי מדרגות, לא להיות חסיד, לא להיות למדן, לא מענין אותי פלום, אני רק רוצה לדעת מה אתה רוצה ממני עכשו, אני יודע שאתה אוהב אותי, כל הנפילות הן ממך" - נמצא שהדחיה שנראה לו שדוחין אותו, בעצם, מקרבת אותו אליו יתברך, כי באמצעות כף הוא מתנסה ומתנשא לרוממות ההצלחה בעבודת השם.

## התועלת השלישית שיש בנפילה

לפעמים אדם חי לו בהנהגות מסוימות, בסדרים כאלו ואחרים, כל אדם לפי מצבו, ואומר לנפשו: יש לי סדר למוד כזה, סדר מוסר כאן וסדר אחר שם, וזה מספיק לי. והנה גלוי וידוע לפני הקדוש ברוך הוא שאין זה מספיק בעבורו, לכן מעורר את האדם - על ידי נפילה, שיקבל על עצמו ללמוד יותר ברצינות. וכשרואה שנפל, יודע שלא היה די בכל ההתחזקות שמכבר, כי אם עליו להתחזק ביותר שאת וביתר עז, לעשות רצונו יתברך.

## התועלת הרביעית שיש בנפילה

עקר שלמות האדם הוא, שיוזכה לבוא למדת הענוה, וזה הדבר הנפלא ביותר שאפשר להגיע אליו בזה העולם, כי ידוע מה שאמרו ז"ל (ירושלמי שבת פ"ק א הלכה ג): 'מה שעשתה חכמה פתה לראשה - עשתה ענוה עקב לסליטה', והעקר, שיהיה האדם שפל בעיני עצמו, או שפל בעיני חבריו. בכמה ענינים צריך שיהיה בבחינת (דה"ב יז, ט): "ויגבה לבו בדרכי ה'", אבל אין הפונה שיחשב שהוא צדיק ושלם, מתפלל ולומד היטב וכו', ויאמר לעצמו: "אה! ברוך השם, מי ידמה לי ומי ישנה לי"... לכן מפילים אותו. אתה נכשל פה, אתה נכשל שם, שתדע מי אתה באמת, העקר להביא את האדם לענוה.



הכח. תכף כשהוא רואה איזה דבר שצריך לתקן - מיד לתפס את עצמו ולהתחיל לעבוד עליו. לכן אמרו צדיקים ז"ע על לשון חז"ל (אבות ב, ד): 'אל תאמן בעצמך עד יום מותך', 'עצמך' לשון עצם - אפלו אם נזקקת והתרוקנת לגמרי עד שאתה בבחינת 'עצם' ממש - אל תאמן בעצמך, כי תמיד היצר מתגבר על האדם. ואפלו אם הנעת לבחינת (תהלים לה, י): 'כל עצמותי תאמרנה', אל תאמין עדוין, ותדע תמיד, שעדין צריך לעמל ולעבוד.

### ימי הספירה מסגלים לעבודה זאת

בימים אלו שאנו מקימים "וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות תמימת תהיינה" (ויקרא כג, טו), שיכים ביותר כל העניינים הנזכרים. כי בט"ז בניסן מקריבים את קרבן העמר שהוא שעורים, שהוא מאכל בהמה, ובחג השבועות מקריבים את קרבן שתי הלחם, שהוא מאכל אדם העשוי מחטים. הינו שעבודתנו בימי הספירה, היא לרומם את כל החלקים השפלים שבנו לדרגה עליונה מבחינת בהמה לבחינת אדם, וזאת אנו עושים על ידי ברפת הספירה, והספירה עצמה - בכונה ובמסירות נפש, בכל ההתעוררות הנלווית אל העבודה הקדושה הזאת. וידוע שספירה היא מלשון ספיר ונהיר, שעל ידה אנו מאירים את נשמתנו ומרוממים אותה לדבקות הבורא יתברך שמו.

לכן צריך האדם להתחזק בימים הללו, שהם ימי שאיפה והכנה לקבלת התורה, ולהתבונן במה שצריך בשביל תקון שבע המדות, שכל אחת כלולה מכלן. ועל זה צריך להתפלל לקדוש ברוך הוא שיטהרנו, וכמו שאומרים בנסח התפלה (בקצת קהלות): 'כדי לטהרנו מקלפתנו ומטמאתנו' וכו'.

הזכור בימי הספירה על ידי עמל התורה דוד המלך אומר בתהלות קדשו (תהלים יב, ז): "אמרות ה' אמרות טהרות כסף צרוף

ואחד הדברים שאנו דומים לבעלי החיים כנ"ל, זה בבית הכסא. מבאר רבנו הקדוש מלובלין ז"ע, שלפעמים יוצאת טובה גם מנפילה, כמו דין טהרת המצרע שבפרשתנו, דכתיב (ויקרא יד, ו): "את הצפר החיה יקח אתה, ואת עץ הארז ואת שני התולעת ואת האזב וטבל אותם ואת הצפר החיה בדם הצפר השחטה על המים החיים"; ופרש רש"י, עץ ארז - לפי שהנגעים באין על גסות הרוח: שני תולעת ואזוב - מה תקנתו ויתרפא? ישפיל עצמו מגאותו כתולעת וכאזוב; נמצא, שהיתה למצרע תועלת בכל הצרעת, שעכשו אחר חטא גאותו, הודיעוהו מן השמים, ומעתה זוכה להשפיל את עצמו. כמו כן לפעמים, מפילים אהד לאיזו נפילה, כאומרים לו: 'אם היתה לך גאווה, משפילים אותך על ידי מכשול, וזה במקוון כדי שתבוא לידי מדת הענוה, הגדולה מכלם' (ערכין טז ע"ב).

### יסורים שאינם של אהבה שנהפכין לאהבה

כתב בספר הקדוש 'שפת אמת' (לקוטים, תוריע): 'בזהר הקדוש (תוריע דף מז ע"א): נגע צרעת כו', כתרנומו סגירו וכו', לך סוגרין אותו מחוץ למחנה, שלא יתערב עוד בכללות ישראל ולא יגרע יותר, אמנם התקון "והובא אל הכהן" - מדת החסד ואהבה, "וראה" - אף שאינו מדבר ביסורי אהבה רק כנ"ל, עם כל זה התקון שיכיר האדם טובת הקדוש ברוך הוא במה שמיסרו, אף שידע שאינו באהבה עוד, עם כל זה יאהב מאד ממש בכלות הנפש, על אשר חפץ בהתקרבו, ועל ידי זה "והובא אל הכהן", ונתהפך ליסורים של אהבה; עד כאן לשונו.

### תמיד על האדם להזהר מהמכשול

לכן ישתדל כל אדם, לעבד על עצמו כשהוא עדין בכחותיו, וכמו שכתוב (תהלים קיב, א): "אשרי איש ירא את ה'", בעודו איש - ירא את ה', ולא ימתין לימי הזקנה ותשות

בקדשת התורה, רחמנא ליצלן, וסופה שלא תתקיים בידו.

וצריך גם פן לדעת, שאש התורה הקדושה, מלבד כחה השורף את הזהמה ומטהר - כחה עצום, שהיא מעוררת את האדם בלבת אש האהבה, ובפרט פשאדם לומד אותה ברציפות, ועל פן האדם צריך להשתדל להוסיף חלקים, יותר ממה שהיה עד עכשו, כי זה זמן שאפשר להתרומם, וכמו שהזכרנו - עמר 'התנופה', להוסיף עוד קצת משהו מהרגיל, דהינו שאם היה לומד חצי שעה - יוסיף עוד קצת, עוד איזה חלק, אבל בתנאי שהכל יהיה ברציפות - ללא דברים אחרים שקוטעים את רצף הלמוד.

**הזכוה בימי הספירה על ידי תפלות ותחנונים**  
דבר נוסף, הוא חלק הטהרה שזוכים לה על ידי רבוי תפלה. אנחנו הרי רוצים לתקן את עצמנו בימים הללו, המסגלים לתקון המדות, וצריך לדעת, שזו עבודה לכל החיים. דוע שהרב הקדוש הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, עבד על מדה אחת - כ"ה שנים. צריך להתמיד ולהתעקש בזה, ואז יצליח, לא יותר ולא להתיאש ולא להתרפות.

והנה הרב הקדוש רבי אורי מסטרעליסק זי"ע אמר (ספר הקדוש 'אמרי קדוש' סעיף כט): בענין תקון המדות והתאווות, אף דאיתא בספרים הקדושים פמה התחכמות, מפל מקום לא היה לו דרך עבודתו - עבודת הקדש בזה, רק על ידי תפלה, שהיה מתפלל לשם יתברך על כל פלל וכלל ועל כל פרט ופרט, בכל כחו וכונתו, עד שנטהר ונתקדש, וממילא נתקנו המדות מאליהן, מאחר שהיה קדוש וטהור.

הינו, מה שאעשה - היצר הרע ירדף אותי מפה ומשם. לכן עצתי: "אני פונה אליך רבוננו של עולם! עזר נא לי, אין לי כח, רק אתה תעזר לי, אתה תטהר אותי! אמן אני עושה השתדלות, אבל אני בוטח רק בך". וזה שאיתא בגמרא (יומא פה ע"ב): 'אמר רבי

בעליל לארץ מזקק שבועתים". התורה הקדושה, שהיא אמרוהיו של הקדוש ברוך הוא, היא הזכוה הגדול ביותר, כאש המצרפת מכל זהמא, כמו שכתוב (ירמיה כג, כט): "הלוא כה דברי כאש נאם ה'", ומה שנכנס לתוך אש - הופך להיות אש כמותו, ומוכא בגמרא (חגיגה כו ע"א): 'תלמידי חכמים אין אור של גיהנם שולטת בהן, קל וחמר מסלמנדרא, ומה סלמנדרא שתולדת אש היא, הסף מדמה, אין אור שולטת בו, תלמידי חכמים שכל גופן אש - דכתיב "הלוא כה דברי כאש נאם ה'" - על אחת כמה וכמה'.

הימים הללו מסגלים מאד לזכות למ"ח קניגי תורה שנוכרו במסכת אבות, ונתן לקנותם על ידי עמל, [שהוא בהרבה אפנים], והעקר - שפשאדם מתישב ללמד, שיהיה ברציפות ובנתוק גמור מכל עניגי העולם הזה, ולדעת שאין לו פל התעסקות בשום דבר אחר באותו זמן - חוץ מהתורה הקדושה, והוא משתוקק לכל מלה של תורה - הוא רוצה לבלע אותה, להקיף אותה ולהשיג אותה - רק כך נדבקים בתורה.

ודבר זה דוע ומפרסם, אי אפשר להתעסק בתורה ברפיון, הלא כתיב (קהלת י, יח): "בעצלתים ימך המקרה ובשפלות ידים ידלף הבית", וזה סוכב והולך גם על ענין למוד תורה, כמו שנאמר בענין ההכנה למעמד הר סיני, בפסוק (שמות יט, ב): "ויסעו מרפידים" - ומוכא בגמרא (סנהדרין קו ע"א): 'מאי לשון רפידים? רבי יהושע אומר, שרפו עצמן מדברי תורה. מה זה רפוי? פן למדו... אבל לא למדו כמו שצריך ללמד, שפשאדם לומד - הוא לומד בזמן שקבע לעצמו - ובאותו זמן הוא מנתק מהכל, לא מענין אותו שום דבר, פל ענינו, רק עוד מלה ועוד חלק בתורה. זו תורה שנהיית רצפת אש, שהכל נהיה רצוף, זו תורה שמחממת את האדם ומטהרת אותו, אבל אם האדם קוטע את הלמוד שלו בדברים אחרים, בזה הוא פוגם

חפצים להתעוררות הנה. וזה סוד הספירה, שבשבוע הראשון אנחנו חפצים באהבתו, ובשבוע השני אנחנו חפצים ביראתו, ובשבוע השלישית אנחנו חפצים שיתפאר בנו כאב המתפאר בכנו, ובשבוע הרביעית והחמישית שנאמין באמונת הבורא ברוך הוא, ובשבוע הששית שנהיה אנחנו דבוקים ומקשרים בעבודתו, ובשבוע השביעית שאנחנו ממליכים אותו על כל העולם כלו ועלינו.

לכן, אחר שאלו המדות נמשכים מהבורא ברוך הוא, באלו ימי הספירה יש לאדם בימי הספירה להתבודד ולעבוד את ה' אלהינו, פינן שבאלו הימים נמשכים אלו המדות הישרים לעמו בית ישראל, ובפרט בעת הספירה - יש לאדם לשמח ולדבק את עצמו באלו המדות ישרים, פינן שאדם חפץ שמדות ישרים ימשך בו, אהבה ויראת הבורא ימשך בו, כמאמר חכמינו ז"ל (מכות י" ע"ב) בדרך שאדם רוצה לילך, מוליכין אותו.

והנה בפסח הנה התגלות והתעוררות של מדות ישרים, והשכליות מהבורא ברוך הוא, ובספירה - הוא התעוררות שלנו, שאנחנו חפצים בנה התעוררות העליון, מה שנתגלה בפסח, ממילא נתוסף מלמעלה יותר הארה והזדככות בנה החפץ והרצון שאנחנו חפצים. לכן יש לספר ספירת העמר באהבה וביראה, וכן בימי הספירה להיות מוכנים ורוצים בזה השפע. וזהו 'וספרתם לכם', 'לכם' דיקא, כלומר, הפעלה שאתם מעוררים עצמכם לאלו המדות בספירה - זהו 'בכם', כי בפסח הנה התעוררות העליון, ובספירה אנחנו רוצים לזה התעוררות וזהו 'לכם'. ונמשך לנו מלמעלה בימי הספירה, מה שנמשך בפסח - ביותר הזדככות וביותר הארה; עד כאן לשון קדשו.

בשבוע השלישי לספירה, מתקנים את מדת התפארת, ועלינו להתבונן בספירה זו, וכמו שכתוב במשנה (אבות ב, א): 'כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם'. וזאת על האדם לדעת, כי ההתפארות שישאף לה האדם

עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין? מי מטהר אתכם? אביכם שבשמים, שנאמר (יחזקאל לו, כה): "וירקתי עליכם מים טהורים וטהרתם", ואומר (ירמיה יז, יג): "מקנה ישראל ה'", מה מקנה מטהר את הטמאים, אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל. כשאדם נדבק בשם יתברך, בבחינת (תהלים לט, ד): "חס לבי בקרבי בהגיגי תבער אש" - זה רק על ידי התורה הקדושה.

ביציאת מצרים אמר הקדוש ברוך הוא לעם ישראל (שה"ש ב, יד): "השמיעני את קולך כי קולך ערב". והעקר והחתום של השבוע האחרון של ספירת העמר הוא - "שוועתנו קבל ושמע צעקתנו יודע תעלומות", שנה העקר שמסים בחתימה - בתפלה, שכל ענין ספירת העמר - היא תפלה ובקשה, שאנו משתוקקים לרבוננו של עולם: "אתה תטהר אותנו". וצריך להתפלל בענין זה - כל הזמן.

ומבאר כ"ק האדמו"ר מסלונים זי"ע, שהנה מצינו באברהם שנסה אותו הקדוש ברוך הוא בעשרה נסיונות ועמד בכלם (אבות ה, ג), והענין, כי אין 'עמידה' - אלא תפלה (ברכות כו ע"א), שאברהם אבינו עמד בכל הנסיונות, בעקר בכח התפלה. זה הכח של 'תפלות' - אבות תקנום.

### הזכוף בימי הספירה על ידי התעוררות הרצון

ענין נוסף הוא, לעורר אצלנו את הרצון להטהר, שעצם רצון האדם ושאיפתו - לטוב, אפלו שאינו מצליח בפעל. בעצם הרצון - הוא פועל נפלאות, בנה שמגלה הרצון בפה, ואומר: - 'רבוננו של עולם זכני לתקן מדה זו, זכני לתקן מדה זו'.

מובא בספר הקדוש 'קדשת לוי' (פרשת אמר), וזו לשונו: 'וספרתם לכם, כי הנה בפסח נתגלה אלהותו על ידי נסים ונפלאות ושראוי לעבדו. אמנם השם יתברך רוצה, הגם שהוא מעורר אותנו מלמעלה לעבדו, שנהיה אנחנו

היא, איך יתפאר הקדוש ברוך הוא - בו, ולא שיחשב מה חושבים אחרים - עליו. כמוכא ברמ"א (ארח חיים סימן א') אל יבוש מפני המלעיגים; פי אין אדם שכלם אוהבים אותו. אין הוא יכול להסתדר בך שכלם יהיו מרצים ממנו, העקר שכל אחד יחשב מה הקדוש ברוך הוא - מתפאר ממנו.

וצריך לדעת שעצם הרצון להטהר, זה כבר דבר נפלא, וכמוכא בזהר הקדוש (תרומה קנ ע"א): 'לית רעותא טבא דאתאבדי' [אין רצון טוב שנאבד], הבא לטהר - מסייעין אותו (שבת קד ע"א), אלו המלאכים שנבראו מכח הרצונות והתשוקה של 'הבא להטהר', הם 'מסייעין אותו' להגיע למטרה אליה הוא רוצה להגיע.

אם האדם מעורר את הרצון להטהר ממדה פלונית, בימי הטהרה ותקון המדות - זוכה שמהאותיות 'רצון' נעשה 'צנור' המוליך את השפע, לתקן את הענין ששאף לתקן.

### אדם נפעל על פי פעולותיו

ידוע הכלל - 'אדם נפעל על פי פעולותיו'. אדם רוצה לזכות לקדשת העינים, אף הרבה פעמים, לבסוף הוא נכשל בראיה אסורה, ואף שבתחלה הוא התגבר על המחשבה, ואמר לעצמו: "אני לא אביט", בסוף הביט ונכשל, ואז נכנסות בו מחשבות של רפיון: "הנה אני חלש" ! ומגיע על ידי זה לעצבות.

אם נעשה חשבון, ונגלה שעד שהגיע לכלל החטא, היו לו תשעים ותשע פעמים בהן הצליח להתגבר על היצר, ובפעם המאה, היצר הרע הכהו והפילו - אזי אדם נפעל לפי פעולותיו, ומוודים לו לפי כמות הפעמים שהוא דחה ונסה להלחם. פי כל מחשבה, כל השתדלות וכל חוט השערה של רצון, לעשות רצון הבורא יתברך - בונה את שעור קומתו, ולא כטעות הנפוצה, לחשב שרק הצלחות גדולות וגמורות נרשמות לזכות

האדם, אלא אף הדברים הקטנים, שכמעט אינם נחשבים בעיני בני אדם, הם גדולים ונשגבים מאד למעלה.

### הגלוי של רבי עקיבא שמואיר ענינו בימים אלו

על הימים האלו שבין פסח לעצרת, אמרו: 'שנים עשר אלה זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנוטיפרס, וכלן מתו בפרק אחד, מפני שלא נהגו כבוד זה בזה' (במות סב ע"ב), לכן אנו נוהגים מנהגי אבלות.

ומוכא ב'כף החיים' (סימן תצד), שאדם צריך לדעת, שזה שאינו מסתפר בשבועות אלו, הוא כדי להביאו למידת הענוה והשפלות ולתקן את עצמו מכל קנאה, שנאה ותחרות. פי רבי עקיבא למד "ואהבת לרעך כמוך" - זה כלל גדול בתורה, הינו, שזה חלק מהתורה שאמר הלל הזקן לגר: מאי דעלך סני - לחברך לא תעביר, זה כלל גדול בתורה, זה אל"ף בי"ת, ולכן, פיון שלא נהגו תלמידיו כבוד זה בזה - נתבעו בזה.

ויש אומרים (עין בספר הקדוש שם משמואל'), שהוא זמן של דינים, ולכן הקפידו בהם ביותר בימי הקטנות.

מוכא באבות דרבי נתן (פרק ו הלכה ב): 'מה היה תחלתו של רבי עקיבא? אמרו, בן ארבעים שנה היה ולא שנה כלום. פעם אחת היה עומד על פי הבאר, אמר, מי חקק אבן זו? אמרו: לא המים שתדיר נופלים עליה בכל יום? אמרו לו: עקיבא! אי אתה קורא (איוב יד, ט): "אבנים שחקו מים"? מיד היה רבי עקיבא דן קל וחסר בעצמו, מה רך - פסל את הקשה, דברי תורה שקשה כברזל - על אחת כמה וכמה שיחקקו את לבי שהוא בשר ודם. מיד חזר ללמד תורה; עד כאן.

ואמר הגאון הקדוש רבי ישראל מסלנט זי"ע, שבאמת הטפה האחרונה, שבסופו של דבר חקקה את הנקב - לא היה לה כח יותר

מהטפה הראשונה, אלא, ההתבוננות שהביאה לכלל מעשה. לא שהיה זה רק איזה רעיון יפה וענין נפלא שאפשר לאמרו פדרשה נאה, אלא פדרך "וישמע יתרו" (שמות יח, א) - הוא שמע ובא, שעשה מזה מעשה. אמר, הגה הטפה הראשונה, בנראה גם היא קלפה איזה פרור מהאבן, רק שבסוף זה הצטבר, וכל הטפות הללו ביחד - הן שחקו את האבנים.

ולכן עלינו לדעת, שפך גם בפעלות של האדם. אדם לא נהיה איזה גדול הדור וצדיק - רק לבסוף, בפתע פתאום, אלא, הצטרפו לבנית אישיותו כל המהלכים, השאיפות והרצונות הקודמים שלו, כל מה שעבר עליו, כולל הנפילות שלבטח היו לו - הם אלו שבנו אותו, וכל אלו, הם בבחינת הטפות הרבות שבקעו, כי בודאי כל מה שעבר עליו, הצטרף לבקיעת האבן הפרטית שלו, ולהשגת ענינו בסלם ההתעלות, וזה המשג - של אדם נפעל לפי פעולתו.

### בנגע נראה לי בבית

יש עניני תאוות שהם בחינת (ויקרא יד, לה): "בנגע נראה לי בבית", משום שאינם חטא ממש, כי אם התבהמות בשפלות העולם הזה, המטעה את האדם מאד, ומעור עיניו כאלו אין בענין זה שום חטא, וכך לכד אותו במצודתו הרעה.

וזה שאנו אומרים בודוי על חטא שחטאנו לפניך ביצר הרע, ולכאורה קשה, הלא כל החטאים הם מצד היצר הרע, אלא שלפעמים, היצר הרע בא בהתלבשות של למדנות, כתלמיד חכם מפלג, ומביא כל מיני ראיות שצריך לעשות דבר פלוני, כגון להחזיק במחלקת, ומכניס בלב האדם כאלו זה מצוה לרדף את זולתו פלוני, או לעשות פעולה מסימת שאינה בשרה מלכתחלה, ומטעהו, כאלו הוא עושה מצוה, ובאמת, על ידי זה נופל לגמרי דיקא על ידי בחינת "בנגע" נראה לי...

עלינו לאחז בחרב התפלה, להפיל תחנונינו לפניו יתברך, כמו שבקש דוד המלך, עליו השלום (תהלים פו, יא): "הורני ה' ורפך אהלך באמתך", וכמו שאנו מבקשים: 'וטהר לבנו לעבדך באמת' - שנוזפה לדעת באמת מהו חטא, ומהו לא חטא, ומה השם יתברך רוצה שנתקן, מהי בחינת 'אחור', ומה היא לא בחינת 'אחור', כי גם בדרך שאנו יודעים שהוא לא מצד יצר הרע, אנו צריכים להתפלל, כי אין הדברים פשוטים כל כך, כפי שהם נראים לעינים.

### קדשת ימי טהרה אלו וסגלתם

ימי העמר הללו מסגלים לטהרה ונבפרט בימים שאנו נכנסים לשבוע של תפארת, שהיא מדתו של יעקב אבינו, עליו השלום. עמ"ר בגימטריא ש"י, גימטריא יק"ר, כדכתיב (ירמיה טו, יט): "אם תוציא יקר מזולל", 'יקר' רומז גם על הענין של 'קרי', וזהו 'להוציא יקר מזולל' - הינו לתקן את הענינים השייכים למדרגת "צדיק יסוד עולם", שהם תקון הברית. וזה גם בגימטריא ש"י, על דרך מה שאמרו רבותינו ז"ל (עוקצין ג, יב): 'עתיד הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות'. ולזה זוכה האדם בכל פעם שהוא מתגבר על יצרו בעניני טהרה, וכל נצחון במלחמה בונה אותו.

### הכל תלוי בקדשת הדבור

כתיב (משלי יח, כא): "מות וחיים ביד לשון". והנה 'מות' כולל את כל הפחות השפלים, שהם בבחינת מיתה, כדכתיב (תהלים פב, ז): "אכן כאדם תמותון", המרמז לעניני התאוות, וכל עקר ההצלה מבחינת מיתה רוחנית זו - הוא תלוי בלשון, ככל שיטהרנו מחטא הדבור - כך יזכה להחיות עצמו מהמיתה. ואמרו רמז במה שאמרו (בהגדה של פסח): 'חכם מה הוא אומר', החכם נמדד לפי מה שהוא אומר - הינו לפי דבורו, אבל להפך 'ויילכו אחר

ההבל ויהבלו" (מל"ב יז, טו), כְּאִשֶּׁר אָדָם פּוֹתַח פִּי לְדַבֵּר בְּעֵנִי הַבָּלִים, הוּא נִמְשָׁךְ אַחֲרֵיהֶם - וְנִהְיָ בְּבַחֲנֵינָת הַבָּל כְּמוֹ הַמֵּילִים שְׂמוּצִיא מִפִּי, וְזוֹ הַפְּנֵה "מֹת בֵּיד לְשׁוֹן", כִּשֶׁהוּא נִמְשָׁךְ אַחֵר בְּחֵינַת הַמֹּת, שֶׁהוּא הַ'אֲחֹר', בְּחֵינַת 'יְתוּשׁ קְדָמָךְ, וְכַנ"ל - הוּא בְּבַחֲנֵינָת מֵת מִמֶּשׁ - לֵלֵא שׁוֹם חַיּוֹת.

**לְבַקֵּשׁ בְּמַרְטוֹת עֶזֶר וְסִיּוּעַ מֵהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ**  
לְכֹן צְרִיף אָדָם לְנַצֵּל כָּל רַגַע שְׂאֵפְשֶׁר, לְבַקֵּשׁ בְּתַפְלָה וּבְתַחֲנוּנִים: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם! עֶזֶר לִי. כִּשֶׁהוּא קָם בַּבֶּקֶר, וְלִפְנֵי שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לִישׁוֹן בְּלִילָה, לְחַשֵּׁב חֲשׁוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֹדוֹת כֶּף, שָׂרָק הוּא יִתְבַּרְךָ, לְבָדוֹ, נוֹתֵן כַּחוֹת לְהַתְמוּדָד עִם הַיָּצֵר הָרַע, וְלוֹמֵר לְפָנָיו: 'אֲנִי יוֹדֵעַ שְׂאֵתָה שׁוֹלַח לִי אֶת כָּל הַמְּכַשׁוּלִים לְטוֹבָתִי, כְּדֵי שְׂאֵתֶקֶן אֶת עֲצָמִי, אֲנֵא עֶזֶר לִי! כִּי רַק אֵתָה יְכוּל, וְרוּצָה, לְעֶזֶר לִי - אֲנִי לֹא יְכוּל לְבָד'...

כִּי אִי אֶפְשֶׁר לְעַבֵּד אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבָד, אֲלֵא רַק מִכַּחוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִין הַפְּנֵה שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה חֶלֶק, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹזֵר לוֹ לְהַצְלִיחַ, אֲלֵא הַדְּבָר הוּא כְּפִשׁוּטוֹ מִמֶּשׁ שְׂאִין הָאָדָם עוֹשֶׂה כְּלוּם, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רַק נוֹתֵן לוֹ לְאָדָם אֶפְשֶׁרוֹת לְהַשְׁתַּדֵּל, זֶה כּוֹלֵל אֶת כָּל הַדְּבָרִים שֶׁהֵם תְּקוּן הַמַּדּוֹת, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבַקֵּשׁ: "תַּעֲשֶׂה"!, אֲבָל אֲנִינָנוּ מְשִׁיבִים לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: "הִשְׁיבֵנוּ ה'" - אֲנֵא! עֶזֶר לָנוּ, כִּי אִינָנוּ יְכוּלִים לְבָד, כִּשֶׁאָדָם פּוֹנֵה כֶּף לְאָבִיו שְׂבִשְׂמִים, זֶה מְסִיעֵ לוֹ מְאֹד לְהַתְקַרְבוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ וּלְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה.

**עֶקֶר הַתְּגַבְרוּת עֲמָלָק - רַפְיֹון בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה**  
כְּתוּב (שְׁמוֹת יג, יח): "וַחֲמֹשִׁים עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם", בְּכָל דּוֹר אָנוּ זוֹכִים לְצֵאת מִמִּצְרַיִם מְחֻדָּשׁ, וְהַבְּאוּר בְּזֶה לִיצִיאָה מִכָּל מִינֵי בְּחִינּוֹת שֶׁל מִצְרַיִם וְגַלְיּוֹת, וְכַנְגָד כָּל שַׁעַר שֶׁל טְמֵאָה שְׂאֵנוּ יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ - אָנוּ נִכְנָסִים כְּנִגְדוֹ לְתוֹךְ שַׁעַר אֶחָד שֶׁל הַקְּדוֹשָׁה.

"זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עֲמָלָק בְּדֶרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם" (דְּבָרִים כה, יז), כִּי הוּא תָּמִיד מִתְגַּבֵּר בְּתַקּוּפָה זוֹ, כִּי כָּל עֵנִינוּ הוּא הַפֶּסֶק בֵּין קְדֻשַׁת פֶּסַח לְקְדֻשַׁת שְׁבוּעוֹת, וְצְרִיף לְזַכֵּר שְׂכָתוֹב "לָךְ", הֵינּוּ לְכָל יַחֲד, וְלֹא רַק בְּכָלִלוֹת עִם יִשְׂרָאֵל.

עֶקֶר הַתְּגַבְרוּת עֲמָלָק הוּא עַל יְדֵי רַפְיֹון מִלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, "וַיִּסְעוּ מִרְפִּידִים" - רַפְיֹון יְדִים, מִזֵּד 'וַיִּבֵּא עֲמָלָק'. וְהוּא בָּא לְאָדָם וּמַחֲלִישׁוֹ: 'מָה כְּבָר תּוּכַל לְהַשִּׁיג, מָה בְּמִסְגֵּרַת כְּשׁוֹרִיף וּמְצִיאוֹת חַיִּף, כְּבָר תּוּכַל לְהַשִּׁיג'...

וְדֹאֵי שֶׁהוּא שֶׁקֶר גְּמוּר, כִּי כָּל אֶחָד יְכוּל וְחִיב לְהַשִּׁיג הַכָּל, כְּמוֹ שְׂכָתָב הָרַב בְּעַל הַתְּנַיָּא זי"ע בְּשִׁלְחַן עֶרְוָה שָׁלוֹ (הַלְכוֹת פְּלִמּוּד תּוֹרָה פֶּרָק א' סְעִיף ד) וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: אֲמָרוּ חַכְמֵי הָאָמֶת (סֵפֶר הַגְּלִילוֹת פ"ד; שַׁעַר הַגְּלִילוֹת הַקְּדוּמָה יא; טז. הַקְּדוּמָת שַׁעַר הַמְצוּוֹת, עֵץ חַיִּים שַׁעַר מֵט פֶּרָק ה) שֶׁכָּל נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל צְרִיכָה לְבוֹא בְּגַלְגּוּלִים רַבִּים, עַד שְׂתַקְיִם כָּל הַתְּרִי"ג מְצוּוֹת בְּמַעֲשֶׂה דְבוּר וּמַחֲשָׁבָה, וְדְבוּר וּמַחֲשָׁבָה, הוּא לְמוּד הַלְכוּתִיהֶן וְכוּ', וְאִם לֹא - תַצְטַרֵף לְבוֹא בְּגַלְגּוּל שׁוּב, כְּדֵי שְׂתַזְכֶּה לְקִיָּמָה וְכוּ'; עֵינַן שֵׁם. וְאֵת זֶה יְכוּלִים לְקַיֵּם בְּכָל אֶפְן שֶׁהוּא, כָּל אֶחָד לְפִי טְבַעוֹ וְכַשְׂרוֹנוֹ, וְלִפְחוֹת בְּדֶרֶךְ בְּקִיאוֹת, אֲבָל צְרִיף לְדַעַת, שְׂבִכָּל מָה שְׂחִיבָנוּ לוֹ, יֵשׁ לָנוּ כַּחוֹת לְזַכּוֹת לָזֶה, שְׂהַרִי לֹא נִתְּנָה תּוֹרָה לְמִלְאֲכֵי הַשָּׂרַת (בְּרֻכּוֹת כה ע"ב).

וַיֵּשׁ לְדַעַת, שְׂעֲמָלָק מִתְגַּבֵּר עִכְשָׁו, לְהַחֲלִישׁ וּלְרַפּוֹת יְדִים, וְכָל הַתְּגַבְרוּתָנוּ הִיא עַל יְדֵי "הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב" (בְּרֵאשִׁית כז, כב), בְּכַחוֹ שֶׁל יַעֲקֹב הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה בְּכַתִּי מְדַרְשׁ, לְבַטֵּל אֶת "הַיְדִים - יְדֵי עֲשׂוֹ", לְכַן הָעֲבוּדָה הָרֵאשׁוֹנָה הִיא הַתְּחִינּוֹת בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (שְׁמוֹת יז, יא): "וְהִיָּה כְּאִשֶּׁר גִּירִים מַשֶּׂה יְדוֹ וְגַבֵּר יִשְׂרָאֵל", וְהַיּוֹשֵׁעַ הוּא זֶה שְׂנַלְחָם, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (שֵׁם פְּסוּק יג): "וַיַּחֲלֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עֲמָלָק וְאֵת עַמּוֹ לְפִי חֶרֶב", וּשְׂנִיָּהֶם מוֹרִים עַל הַכַּחַשׁ שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, מַשֶּׂה עַל כַּחַשׁ תּוֹרָה שְׂבִכָּתָב, וְהַיּוֹשֵׁעַ עַל כַּחַשׁ תּוֹרָה שְׂבַעֵל פֶּה,

כמו שמתחלת מסכת אבות: 'משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע', זו בחינה של תורה שבעל פה, לכן זה הפח האדיר שיש באפשרותו להלחם בעמלק שמתגבר בימים הללו.

הקדוש ברוך הוא מנסה את האדם על ידי היצר הרע, במיוחד בזמנים המסגלים לעסק בהם בתורה, לכן צריך ליקר את זמנו ולא לאבדו, כי אם יאבד רגע קט, מפסיד הרבה אור וקדושה שהיה יכול להשיג בזמנים מיחדים שפאלו. וכן צריך להשתדל מאד בעניני טהרה, שהם העקריו הגדולים להצלחה בלמוד התורה הקדושה.

### ההכנה לשבועות על ידי תקון המדות

בכל חג השבועות, הקדוש ברוך הוא נותן לכל אחד ואחד את כל חלקי התורה שיזכה להם בשנה הבאה עלינו לטובה. וכל הבנה, כל ידיעה, כל פשט, כל פרשן, כל פוסק, כל פרט - כל חוט שערה בתורה - מקבילים בחג השבועות.

וזה באור במה שאמרו רז"ל: 'דרך ארץ קדמה לתורה', וכן "ואהבת לרעך כמוך" זה כלל גדול בתורה, כי לפני חג השבועות שאז כל אחד מתחיל להכנס בתורה מחדש, עליו להתחזק בענין "ואהבת לרעך כמוך", הכולל את כל עניני המדות. שאלו הם ימי ההכנה שמקדם, כדי להכין כלי גדול שנוכל לקבל את כל שפע התורה, כנ"ל.

### ההכנה על ידי התחזקות באמונה

ויש הכנה נוספת לקבלת התורה, והיא התחזקות באמונה, וכמו שאמרו (מכות כד ע"א) בא חבוקוק והעמידן על אחת "וצדיק באמונתו יחיה" (חבוקוק ב, ד), האמונה היא עקר התורה. וכתוב (שמות י, ב): "למען תספר באזני בנך" - 'תספר' הוא מלשון מאיר כ'ספיר', כלומר למד את בנך אמונה, שכל היציאות מהמצרים - הן רק על ידי הקדוש ברוך הוא, וכל המרבה 'לספר' באפן כזה, הרי זה משבח - שעמק אמונתו משתבח.

וכשמגיע חג השבועות, שנבקעו אז עליונים ותחתונים - רואים שיש רק הקדוש ברוך הוא בעולם ואין שום פרט חוץ ממנו יתברך, לכן בימים הללו צריך מאד להשתדל לעבד על מדות, טהרה ואמונה כנ"ל, וכן בלמוד התורה, שרק בכחם אפשר להתגבר על כחותיו של עמלק.

### על ידי תורה זוכים לאמונה

מוכא בזהר הקדוש (אחרי עג ע"א) אורייתא וקדשא בריך וישראל חד הוא [התורה, הקדוש ברוך הוא וישראל - הם דבר אחד], כשאדם עוסק בתורה - הקדוש ברוך הוא יושב ושונה כנגדו, כמוכא במדרש (איכה ובתי פרשה יח), ונמצא, שעל ידי זה אמונתו נעשית יותר בהירה וברורה, כי אור השם יתברך חופף עליו בעת למודו, ומרגיש את מציאות השם באפן ברור וגלוי.

### על ידי תורה זוכים למדות טובות

תקון המדות משיגים על ידי התורה, כמוכא בגמרא (יומא פו ע"א): "ואהבת את ה' אלהיך" (דברים ו, ה) - 'שיהא שם שמים מתאהב על ידי, שיהא קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים, ויהא משאו ומתנו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו? אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה, אוי להם לבריות שלא למדו תורה, פלוני שלמד תורה, ראוי כמה נאים דרכיו! כמה מתקנים מעשיו! עליו הפתוב אומר (ישעיה מט, ג): "ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר".

פתוב (במדר לא, כג): "כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהרו". זוהי אש הטהרה השורפת את אש המדות הגרועות, הינו, אם אפה רוצה לשרף אותה - תן כנגדה אש של טהרה! זהו החם של התורה השורפת את האש של הפאוות.

ימי העמר שהם מ"ט, גימטריא 'לב טוב', אפשר לזכות בהם על ידי עסק התורה ללב

טוב, שאין טוב אלא תורה (עבודה זרה יט ע"ב),  
ורק על ידה הופך האדם לטוב.

### על ידי תורה זוכים לטהרה

התורה הקדושה מביאה לטהרה, כמו שאנו  
אומרים "וטהר לבנו לעבדך באמת", אין  
אמת אלא תורה, כמו שלמדו חז"ל (ברכות ה'  
ע"ב) מפסוק (משלי טז, ו): "בחסד ואמת יכפר  
עון" - אמת זו תורה.

התורה שורפת את האש זרה של המדות  
השפלות, שהם הפך הטהרה, ככתוב (שמות יג,  
ט): "ויקח משה את עצמות יוסף עמו" -  
'משה' הוא בחינת התורה, שעל ידה משה  
רבנו לקח והרים את קדשת וטהרת יוסף הצדיק,  
לכן אנו מתפללים 'והאר עינינו בתורתך...'  
"גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך" (תהלים קיט,  
יח), לקדשת העינים המביטות אף בטהרה -  
'מתורתך', כלומר, על ידי למוד התורה.

הכתוב אומר (חזקאל לו, כה): "וירקתי עליכם  
מים טהורים וטהרתם", ואין מים אלא תורה  
(בבא קמא פב ע"א), שעל ידי התורה, האדם  
נטהר, והתורה נקראת "תורת ה' תמימה"  
(תהלים יט, ח), שעל ידי כח התורה אפשר  
להגיע ל'תמימות' - "שבע שבתות תמימת",  
הינו שלמות.

וצריך לדעת, אשר שלמות היא משג מאד  
יחסי. שלא יחשב אדם, שאם אינו כצדיקים  
הגדולים - אין בו שלמות. כי אצל כל אדם  
שלמותו מתבטאת לפי המצב הכולל אותו.

### למוד התורה מעורר את אש האהבה

על ידי למוד התורה אפשר להרגיש את  
אהבת הקדוש ברוך הוא אלינו, בבחינת מה  
שאמרו בגמרא (יומא נד ע"א): 'ראו חבתכם  
לפני המקום', כשאדם עוסק בתורה - הקדוש  
ברוך הוא יושב ושונה כנגדו, ואז זוכה  
שמתקיים בו: - "על כל פשעים תכסה אהבה"  
(משלי י, יב), אנו אומרים "השיבנו אבינו

לתורתך", התורה היא שמותיו של הקדוש  
ברוך הוא, זה מורה על חביבות כשאדם קורא  
בשם זולתו, זה מקשר אותו אליו והוא מתמלא  
אהבה, כל זה גם כלפי הקדוש ברוך הוא.

רבתינו ז"ל אמרו (ערוכין סג ע"א) אף על  
פי שאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן  
ההדיוט. ובדרך רמז לעבודת השם, שאף על  
פי שאש האהבה העליונה יוקדת מלמעלה,  
אבל מצוה להתעורר באתעוררותא דלתתא  
לעורר את האהבה עד שתחפץ. ולזה זוכים  
על ידי למוד התורה, כמו שכתוב (שיר השירים  
ב, ה): "סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים כי  
חולת אהבה אני", יש שתי אשות, אש  
שלמעלה ואש שלמטה, אש של הקדוש ברוך  
הוא ואש של האדם, כאשר אדם עוסק בתורה  
ומעורר בנה את האש שלמטה - שהיא אהבתו  
של הקדוש ברוך הוא, עליו להתפלל בקצרה  
כהכנה ללמוד, שהקדוש ברוך הוא יעזרהו  
על דבר כבוד שמו.

נאמר (ישעיה נה, א): "הוי כל צמא לכו  
למים". הינו שבכל מיני צמאון ותשוקה שיש  
לה, דרך משל, אם אתה צריך פרנסה או  
רפואה, או כל מיני הצלחות בדברים גשמיים,  
"לכו למים" - גש ללמוד תורה שנמשלה  
למים (תענית ד' ע"א) וישפך לבו כמים נכח פני  
ה', ויבקש שבזכות למוד התורה יזכה לישועה  
שצריך לה, כי על כל פרט צריך לבקש  
סיעתא דשמאי מהקדוש ברוך הוא, כמספר  
על החפץ חיים ז"ע, שאף בדבר שהיה רק  
צריך לעבר מתדר לחדר, היה אומר: 'בעזרת  
השם... וכך צריך להיות דבוק בהקדוש ברוך  
הוא תמיד, וזה רק על ידי התורה הקדושה.

### התורה הקדושה מנחמת ומשעשעת

עקר התנחומים והעדוד לקשיי החיים,  
מקבל אדם מהתורה הקדושה, "כאיש אשר  
אמו תנחמנו" (ישעיה סו, יג), זה סובב והולך  
על התורה, כמו כן "אנכי אנכי הוא מנחמכם"  
(שם נא, יב), כי התורה הקדושה משעשעת



בזמנים החשוכים והקשים, כמו שכתוב (תהלים קיט, צב): "לולי תורתך שעשעי אז אבדתי בעניי". ועלינו תמיד לשגן לעצמנו שוב ושוב, כי האהבה העליונה מתעוררת רצוא ושוב בין ישראל להקדוש ברוך הוא, ומתקדוש ברוך הוא לישראל על ידי עסק התורה. וכשאדם לומד תורה, צריך לזכור שאי אפשר בלעדיה, כמאמרם ו"ל (קדושין טו ע"ב): 'כל הפורש ממך כפורש מן החיים', וכן אמרו (שם ל' ע"ב): 'ושמתם - התורה נמשלה כסם חיים', ובפרט כשיש התגברות של מים הזדונים, כלומר כחותיו של יצר הרע, עלינו לאחז ב"עץ חיים היא למחזיקים בה", שהיא התורה ורק על ידה נצולים, אחרת אפשר לטבע במים הזדונים.

כל העולם הזה הוא עולם של טבע, מלשון טביעה בנהר, במבול הקשה דהאי עלמא. אם אדם אינו נכנס לתבת נח - הינו תבות התורה, הוא בסכנה גדולה. לכן אמרו שם בגמרא (קדושין שם) אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: בני, בראתי יצר הרע - בראתי לו תורה תבלין, אם אתם עוסקים בתורה - אין אתם נמסרים בידו, ואם אין אתם עוסקים בתורה - אתם נמסרים בידו, ולא עוד, שכל משאו ומתנו בך.

היצר הרע רוצה תמיד להפיל אותנו, ואמרו רבותינו ו"ל, שאם אתה רוצה - אתה תמשל בו, ולכן צריך אדם לדעת, כי היצר הרע הוא מלאך אש גדול, וצריך הרבה תפלה להנצל ממנו, ולבקש: רבוננו של עולם! הצילני מהיצר הרע! אנו רואים מדברי הגמרא (בבבכות יז ע"א) כמה שרבותינו התפללו על הדבר הזה וצעקו: 'רבוננו של עולם! הצילני! אני לא יכול... אתה תציל אותי מהיצר הרע'.

### ימי הסמירה הם ימי חשבון הנפש

הזמנים הללו הם ימים של חשבון נפש, ומוכא בגמרא (פכא בתרא עח ע"ב): 'אמר רבי

שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן, מאי דכתיב (במדבר כא, כז): 'על פן יאמרו המושלים באו חשבון' וגו'. "המושלים" - אלו המושלים ביצרים. "באו חשבון" - באו ונחשב חשבוננו של עולם, הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר עבירה כנגד הפסדה. "תבנה ותכונן" - אם אתה עושה כן, תבנה בעולם הזה, ותכונן לעולם הבא. "עיר - סיחון" - אם משים אדם עצמו פעיר זה שמהלך אחר שיחה נאה, מה פתיב אחריו, "כי אש יצאה מחשבון" וגו'. תצא אש מן המחשבים, ותאכל את שאינם מחשבים. "להכה מקרית סיחון" - מקרית צדיקים שנקראו שיחין. "אכלה ער מואב" - זה המהלך אחר יצרו, פעיר זה שמהלך אחר שיחה נאה.

וצריך לדעת, שכבוא ישראל לארץ היתה סיחון נקראת ארץ חשבון, מלך חשבון הוא קלפה קשה מאד, שמנעה מהם לחשב חשבוננו של עולם, ועל ידי שאדם משתדל בעבודה זו של חשבון הנפש נצול מגיהנם, כמו שרמזו בפסוק (קהלת ט, ט): "כי אין מעשה, וחשבון, ודעת, וחקמה - בשאול אשר אתה הלך שמה", שכאשר יש לאדם חשבון, לא יפל לשאול תחתית, ואינו דוקא השאול שלאחר אריכות ימים ושנים, אלא הפונה היא גם לשאול, שהוא האש הזרה הבוערת באדם - שזו גם בחינת גיהנם, ועל ידי שהוא מחשב ועושה חשבון נפש, על ידי זה הוא זוכה להנצל מהאש של התאוה.

ואין המדבר על חשבון נפש - שהאדם יתחיל לבכות על העבר, כי עקר חשבון הנפש צריך להיות על העתיד - כמה הוא עוד יכול להתעלות, והפל על ידי שאדם מסדר לעצמו סדר בעבודת השם, כמו שגם בעניינים הגשמיים, אם על דרך משל, חדרו הפוך - נכנס לתוך בלבול ועצבות, וכאשר הפל מסדר ומארגן, נכנס לשמחה ולחשק לפעילות שעליו לפעל, כך גם ברוחניות, עובד ה' צריך ליצר רקע נקי סביבו במקום ובזמן, שהכל יהיה

בסדר ובמשטר, ואז יוכל לערוך חשבון הנפש ולעבד את ה' בשמחה.

וכמו שכל בעל עסק צריך לעשות לו ספירת מלאי, לבדוק את הרווחים, כך האדם צריך לעשות לעצמו חשבון ולדעת שזו עבודה שהיא תמידית, ומובא בזהר הקדוש (ח"ג תקת קעח ע"א): 'מאן דאית ביה עובדא טבא, או דאיהו מארי דחושבנא, הא אוקמוה, דבכל ליליא וליליא עד לא ישכב, ועד לא נאים, בעי בר נש למעבד חושבנא מעובדוי דעבד כל ההוא יומא, ויתוב מנייהו, ויבעי עליהו רחמי. מאי טעמא בההיא שעתא? בגין דההיא שעתא אילנא דמותא שארי בעלמא, וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא, ובעי בההיא שעתא למעבד חושבנא מעובדוי, ויודי עליהו, בגין דאיהי שעתא דמותא, ואלין אקרון מארי דחושבנא.'

[מי שיש בו מעשה טוב, או שהוא מבעלי החשבון, הרי למדנו, שבכל לילה ולילה עד שלא ישכב ועד שלא ינום, צריך אדם לעשות חשבון ממעשיו שעשה בכל היום ההוא, וישוב מהם, ויבקש עליהם רחמים. מה טעם באותה שעה? בגלל שהשעה ההיא אילן הפירות שורה בעולם, וכל בני העולם טועמים טעם הפירות, וצריך באותה שעה לעשות חשבון ממעשיו, ויודה עליהם, בגלל שהיא שעת הפירות, ואלו הם נקראים בעלי החשבון].

וזה מה שמוכא בספר הקדוש 'מסלת ישרים' (פרק ב): 'והנה ירמיהו היה מתאונן על רע בני דורו, מפני היותם נגועים בנגע המדה הזאת, שהיו מעלימים עיניהם ממעשיהם, בלי שישומו לב לראות מה הם: הלהעשות אם להעזוב? ואמר עליהם (ירמיהו ח, ו): 'אין איש נחם על רעתו לאמר וגו', כלה שב במרוצתם כסוס שוטף במלחמה'. והינו, שהיו רודפים והולכים במרוצת הרגלם ודרכיהם מבלי שייניחו זמן לעצמם לדקדק על המעשים והדרכים, ונמצא שהם נופלים ברעה בלי ראות אותה; עד כאן לשונו.

## לעשות חשבון הנפש בכל מה שיוכל

בדורות שעברו היו מתאמצים בחשבון נפש בעבודה יותר גדולה, יותר ממשכת ומתבוננת, היו עושים סדרים מדיקים - לדעת כל פרט, וכל דבר... אבל אנחנו, בדורות חלופים, אנחנו מבלבלים, כמו שכתוב (תהלים קז, כז): "יחוגו וינועו כשכור", וקשה לנו לחשב הרבה. לכן צריך לדעת, שאין צריך דוקא מחשבה בזמן ממש, כי נתן לזכות לזה גם בזמן קצר, אבל צריך שתהיה איזו נגיעה ושיכות לעבודה זו של חשבון הנפש, וכמו שאמרו על מאמרם ו"ל (תנא דבי אליהו רבה פרק כה): 'שכל אחד ואחד מישראל חייב לומר, מתי נגיעו מעשי למעשי אבותי', נגיעו הוא מלשון נגיעה, שתהיה לנו רק איזו נגיעה כלשהי.

הגמרא אומרת (פסחים ח' ע"א): 'חור שבין יהודי לארמאי בודק עד מקום שידו מגעת, והשאר מבטלו בלבו'. הינו כשאנו יכול, אזי די ברצונות שבלב לבטל את הדברים הרעים ולזכות להתקדמות אמתית בעבודת השם, והקדוש ברוך הוא כבר יעזר לו להשלים ולגמר כחפצו הטוב, כמו שכתוב (תהלים נז, ג): "לא אל גמר עלי", ומה שצריך, הוא רק השתדלות לעשות כל מה שיוכל לעשות, כמו שאמרו (ברכות ו' ע"א): 'חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאלו עשאה'.

## חשבון הנפש הבא בקביעות

מוכא בספרים הקדושים, שיש כמה זמנים של חשבון הנפש, יש עבודה תמידית של חשבון נפש מדי שבוע בשבוע, ואפלו מדי יום - ביום או בלילה, ואפלו כמה רגעים - זמן קצר מאד, לדעת איך שעבר עליו סדר היום, וכל אדם הוא עולם בפני עצמו.

כתוב (משלי כ, ה): "מים עמקים עצה בלב איש, ואיש תבונה ידלנה", כשאדם מחפש כל מיני עצות איך הוא יכול לעסוק בעבודת השם, הוא עושה חשבון נפש, דורש ומבקש,

מחפש בספר זה ומתעניין עם אדם פלוני, אבל עם כל זאת צריך לזכור - 'אין הדבר תלוי אלא ב' (יבמות עח ע"ב), אם אדם מחליט באמת ובכנות - שעליו לתקן את עצמו, יהיה סמוך לבו ובטוח כי אין דבר העומד בפני הרצון ומה שהוא ירצה - ישיג, ובתנאי שהרצון הפנימי הזה יהיה עז ואמתי.

### חשבון הנפש הבא לתקופות

סוג נוסף של חשבון נפש הוא לתקופות יותר ארוכות. בכללות איך עברה עליו השנה, איך עברה עליו התקופה, ואדם צריך לבדוק את כל עניניו, כמו שכתוב (בראשית יז, א): "התהלך לפני ויהיה תמים" - שיהיה תמים בכל עניני עבודת השם.

וכיון שבפעל, קשה לעבד על הכל ביחד, לכן כדאי לחלק את החשבון - בכל תקופה עובדים על ענין מסוים, וכמוכח שיש בזה עולם מלא, לפי איזה סדר שיעשה, פרט אחר פרט, אמונה, בטחון, גאונה, דבור, התמדה, זריזות, חסד, טהרה, ישוב הדעת, פשרות, למוד, מדות, נקיון המח, סדר, ענוה, צדקה, קדשה, שמחה, תפלה - על האדם להקיף את הכל. בפרט בימי ספירת העמר, וכתוב עליהם בזהר הקדוש, ש'חשבנא לא אתאביד מנה', היינו [בדרך רמז], שלא נאבד ממנו חשבון נפשו, כי מעלת החשבון דוקא בימי הספירה, גדולה עד מאד.

בספר הקדוש 'שפת אמת' (ראש השנה תרל"ח) מביא את אשר מוכח בזהר הקדוש, שהסופר ספירת העמר ומקיים את חג השבועות, אין צריך לבוא במשפט של ראש השנה, וזו לשונו (תצוה קפג ע"ב): 'ביומא דראש השנה, דאיהו יומא דדינא, דלאו איהו, אלא לאינון דלא נטלו מיכלא דאסוותא, ושקו לאסוותא דאורייתא, בגין מיכלא אחרא דאיהו חמץ. דהא ביומא דא דראש השנה, ההוא חמץ סלקא, ומקטרגא עליה דבר נש, ואלשין עליה, ואיהו קיימא

ביומא דא מקטרגא על עלמא. וקודשא בריך הוא יתיב בדינא על כלא ודאין עלמא'.

[ביום ראש השנה, שהוא יום הדין, שהוא אינו, אלא לאלו שלא לקחו מאכל רפואה, ועזבו את רפואת התורה, בגלל מאכל אחר שהוא חמץ, שהרי ביום זה של ראש השנה, החמץ הזה עולה, ומקטרג על האדם, ומלשין עליו, והוא עומד ביום הזה לקטרג על העולם, והקדוש ברוך הוא יושב בדין על כלם, ודן את העולם].

ולכן עלינו לדעת, כי כשם שימי אלול הקדושים הם ימי חשבון נפש, כמו שכתבו הקדמונים בשם האר"י הקדוש, אשר אלו"ל ראשי תבות: "והאלהים אנה לידו ושמתי לך" (שמות כא, יג), הינו שהנך יכול לנוס מביתך לערי מקלט - להתבונן בעצמך, מה תהיה מסוגל להשיג, ואיך תוכל לשמר את עצמך, ולתת דין וחשבון לפני בורא עולם בראש השנה. כמו כן ימים הללו - הם ימים של חשבון נפש.

ובבחינות מסוימות הם גבוהים יותר מימי אלול, כי בימי אלול, מחמת טרדת הדין, יכול לאבד מעצמו מנוחה וישוב הדעת, אבל הימים הללו נקראים 'שבתות', כמו שכתוב (ויקרא כג, טו): "שבע שבתות תמימת", וכשאדם רגוע, הוא יכול לחשב, אין לו שום טרדה, הוא יכול לחשב לזמן קצר, במשך היום העמוס, ואחר כך בתקופה יותר ממשכת - לזכות ליותר התבוננות. וצריך לעשות זמנים להתבוננות וידיעה על עצם התפקיד, ולקבוע זמנים לקבלות טובות למעשה.

מוכח בספר הקדוש 'נעם אלימלך' (פרשת בא): 'אין לך אדם שאין לו שעה' (אבות ד, א), פרוש, אדם כזה שאין לו שעה זו לחשב רוממות אל - לא יהא נחשב בעיניך כאדם' - וזה יכול להיות אפילו דקות ורגעים.

אנחנו בכחנו לא יכולים לעשות כלום. העקר זה תפלה להקדוש ברוך הוא, לבקש: הדריכני מה עלי לעשות, ובאלו דרכים עלי

ללכת, מה אתה רוצה שאקבל על עצמי, ועל איזו מדה אתה רוצה שאעבד.

### האור הנשפע על כל אחד בחג השבועות

הקדוש ברוך הוא נותן בימים הללו שפע עצום ואדיר - ואין חג השבועות [הבא עלינו לטובה] דומה לחג השבועות שבשנה הקודמת, כי כל שנה בונה את האדם מחדש, וזו מדרגה אחרת לגמרי, לא משנה מיהו האדם, אם קובע עתים לתורה או שהוא מי שתורתו אמן, לכול אדם מישראל מוריד הקדוש ברוך הוא בחג השבועות את האור שהוא יכול לזכות אליו.

כתוב בזהר הקדוש, על הפסוק (דברים ד, ט): "השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך", שנאמר בלשון יחיד, הינו החלקים האדירים בתורה שקבלת בחג השבועות, ועליך לישים אותם, והקדוש ברוך הוא נותן לך את האפשרות להגיע לכהן, וצריך רק להשתדל בהשתדלות גדולה מבלי לאות כלל.

### קבלות טובות שהן עמידות בתנאי החיים

לכן עלינו לקבל קבלות טובות קטנות שנוכל לעמוד בהן, לא דברים גדולים ועצומים, כמו למשל, אם יש מקום שאסור לעבר בו מחמת שיש לו שם התגברות נסיונות גדולים, עליו לעשות קבלה חזקה שלא לעבר שם, וכן אם יש מישהו שמכשילו בדבורים אסורים - לקבל על עצמו שלא לפנות אליו, ולא לדבר עמו כלל, או כבוי הטלפון בשעת סדרי הלמוד, וכיוצא באלו, דברים אשר נובעים מתוך נתוח של המציאות. בדיוק כמו בגישה עסקית, שהמשתתפים בה, חושבים מה הם הדברים העלולים להאט את קצב הרווחים, ויודעים כיצד להזהר ולהשמר מהם.

והנה בימים הללו אחרי שיצאנו לחרות, בכל יום הקדוש ברוך הוא מוציאנו מעוד חלקי גלות, ומכניסנו להיות בן חורין, ואין

לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה (אבות ו, ב), הקדוש ברוך הוא רוצה להשפיע לנו הרבה מאד, וכדברי הגמרא (פסחים ק"ב ע"ב) יותר ממה שהעגל רוצה לינק - פרה רוצה להניק, ואנחנו מצדנו, צריכים לעשות כלי לשפע שהם הגדרים והסגים, והם תוצאות של חשבון הנפש המעמיק המניב פרות עשיה.

האדם צריך לחיות עם האמונה, שבכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו יותר (ספ"ה נב ע"א), ולדעת, אשר אם אין אני לי מי לי (אבות א, יד). ומה היתה ההתגברות במצרים? מה אמר פרעה? - "תכבד העבדה על האנשים ואל ישעו בדברי שקר" (שמות ה, ט), פרעה לא רצה לתת להם זמן להתבונן, זו קלפת טמאת מצרים, מלשון מצרים, שהוא דחק ולחץ, כמו שאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים קמב, ח): "הוציאה ממסגר נפשי", שנוכל לצאת מהמצרים אל בחינת (שם ק"ח, ב): "עגני במרחב יה", אל המרחב של הרגע הנפשי המאפשר לחשב חשבוננו של עולם.

### על האדם לרומם מבטו על גדלת עצמו

אצל עמלק כתוב (דברים כה, יח): "ויזנב בך כל הנחשלים", הינו שהוא החליש את נשמות ישראל, והראה להם שאינם חשובים, וזהו "ויזנב", החדיר בהם שהם כזנבות שפלים, וכזה הנציח את קללתו של פרעה (שמות ה, ח): "נרפים אתם", וזו ספנה גדולה לנפש האיש הישראלי, רחמנא ליצילן.

דורנו נקרא 'עקבתא דמשיחא', מלשון עקב, והסטרא אחרא בא כיום לאדם בבחינות השפלות, כנחש הנושף בעקב, שהוא המקום הנמוך ביותר בגוף. מובא בספר הקדוש 'תולדות יעקב יוסף', שעל האדם להזהר מלהחשיב את עצמו כשפל וכזוי, כי זה פילנו לירידה, וכמו שאמר רבי שמעון (אבות ב, יג): 'ואל תהי רשע בפני עצמך'.

עבודת האדם היא לרומם את עצמו מאד, דוקא בנקדה שהוא שפל, כמו שכתוב (דה"ב

יז, ח): "ויגבה לבו בדרך ה'", ורק להאמין בעצמו, ולומר לנפשו: 'אני מסגל לדעת עוד חלקים בהלכה, עוד חלקים בגמרא, עוד חלקים בחמש, עוד חלקים במוסר', כי אדם צריך לרומם את עצמו, כי בחלק הזה העננה היא פסולה, כדברי הגמרא (גטין נו ע"א): 'ענותנותו של רבי זכריה בן אבקולס החריבה את ביתנו, ושרפה את היכלנו, והגליתנו מארצנו', בענינים האלו צריך להיות עם שאיפות גדולות.

וזהו "וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (ויקרא יב, ג). 'שמיני' מרמז על הבחינה שמעל הטבע, לכן כתוב (שמות יג, ה): "ועבדת את העבדה הזאת בחדש הזה". 'הזאת' - מרמז על עבודת אהרן ביום הכפורים, כמו שכתוב (ויקרא טז, א): "בזאת יבא אהרן אל הקדש", בסדר עבודת יום הכפורים, מצינו (יומא טו ע"א): 'אחד למעלה ושבע למטה', הינו שזו עבודה גבוהה מאד, למעלה מכפת השמים, חוץ מגדרי הטבע, ועל ידי שהאדם מרומם את עצמו, יכול לעלות, להתרומם ולהתקדם בעבודת השם יתברך, כמו שאצל אברהם בכרית בין הבתרים, כתוב (בראשית טו, יד): "ואחרי כן יצאו ברכש גדול". כך אלו האנשים שמרוממים את עצמם, יצאו ברכוש גדול, שההבטה הנכונה על מעלת נשמתם - תצדיק את עצמה, ולבסוף יזכו למה שיזכו, ויצאו ברכוש גדול.

וזה מה שאנו אומרים בהגדה של פסח: 'והיא שעמדה לאבותינו ולנו, שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו'. פי היצר הרע רוצה להחליש אותך ולטעת בך הרגשה שאינך מסגל ללמד, ואומר לך: 'מה? אתה מסגל לשבת שעתים וללמד? הרי אינך מסגל! היצר הרע רוצה לכלותנו, אבל אנחנו צריכים לדעת - 'ואחרי כן יצאו ברכש גדול', שכל אדם יכול להיות גדול, אין אדם שלא יכול להיות גדול, התורה לא נתנה לגדולים, התורה נתנה לכל אחד בפרטות, כמו שאנו מבקשים: 'ותן חלקנו בתורתך', כי לכל אחד יש חלק בתורה הקדושה.

**על מה הנגעים באים - לחשב נפשו עם קוניה!**

בפרשתנו אנו קוראים את פרשת הנגעים, אלו הסימנים המופיעים על עור האדם, ומוכא

ומוכא בגמרא (ר"ה כט ע"א): 'כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתגברים, ואם לאו היו נופלים'. ויש לפרש על דרך הרמז, שבשיהודי מסתכל ואומר: "אני יכול להיות יותר כלפי מעלה, אני כן יכול להתגבר על היצר הרע, אני כן יכול ללמד, אני כן יכול להיות אדם מוצק", אז הוא מתגבר ומתעלה, ואם לאו, הוא נופל, רחמנא ליצלן.

צריך לדעת שזהו הכח של "בית יעקב אש, ובית יוסף להקה" (עובדיה א, יח). והאש עולה כלפי מעלה, כשהוא מסתכל: "אני יכול לעלות ולהתעלות", וזה הענין של 'עמר התנופה' בימים האלו, שמגיפים את העמר כדי לבטל רוחות רעות וטללים רעים. והם "שבע שבתות תמימת", שהאדם יכול להיות שלם ותמים בהם.

מוכא במדרש (תנחומא וישב ט), שיוסף נצל מהחטא, כיון שראה את דמות דיוקנו של אביו, וידוע, שדמותו של יעקב אבינו היתה חקוקה תחת פסא הכבוד (חלין צא ע"ב) - הינו, שיוסף הסתכל כלפי מעלה, וזה בא להורות, עד כמה גישה זו יכולה לרומם את האדם, וכאשר מסתכל כלפי מעלה, הינו שהוא מרומם את עצמו, וכאלו אומר: "אני לא שפל", אז זוכה להנצל מכל רע, ולהיות גבוה, מרומם ומנשא מאד.

והנה הקדוש ברוך הוא אומר לאברהם "התהלך לפני והיה תמים". כמו כן הקדוש

במדרש (כ"ד כ, יב): 'בתורתו של רבי מאיר מצאו כתוב: פתנות אור באל"ף'; [הינו במקום (בראשית ג, כא): "פתנות עור" באות ע', הנה כתוב פתנות 'אור' באות אל"ף]. הינו שזו כל עבודת תקון חטא אדם הראשון - לזכך את החמר והעור, ולהפכו לאור גדול בדבקות הבורא יתברך שמו, וכאשר האדם לא זוכה לזה מחמת חטאיו והתגשמותו, מרמזים לו מן השמים בנגעי העור, שידע, על מה ולמה באה לו הצרה הזאת.

כי באמת, הפנימיות של כל יהודי, היא הנשמה הקדושה המאירה בבחינת 'פתנות אור', אף הנגע, הינו הרחוק מאור פני מלך חיים, מכסה את אור האמת, ואינו מראה לאדם את מציאותו האמתית... כי אם את חיצוניותו - שהוא נגוע, ובמקום שיראה לו את ה'ענג' שבאלקות, הוא מראה לו את ה'נגע' של התאוות השפלות, וכמוכא בספר יצירה (פרק ב, משנה ד): 'אין למעלה מענג ואין למטה מנגע'.

### לעשותם כטבע שני אצלו

אדם צריך לחיות עם האמונה שיש בו נשמה, שהיא (איוב לא, ב): "חלק אלוך ממעל", שהוא באמת גדול ועצום, ויש לו רכוש גדול, לכן אין להסתפל על מה שהיצר הרע מדמה כאלו אתה בחוץ ויש לך נגע. וכתוב בפרשה (ויקרא יד, נה): "הפה הנגע את עינו", הינו שהיצר הרע מסמא את עיני האדם מלאות את האור האמתי, וכאלו יש רק את המראה החיצוני. ועלינו ללחש לו: "לא! אני צריך להסתכל בפנים, בטוב הגנוז הנמצא בי".

ולכן התקון של המצרע הוא: "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו" (ויקרא יג, מו), פי אומרים למצרע: 'שב בחוץ, התבונן על דבר שאתה יכול להגיע על ידו לטהרה, עשה חשבון הנפש: איך התקלקלת? איך באה לך הצרעת? על ידי הדבור הרע של לשון הרע!' - וכמו שאמרו בגמרא (ערכין טז ע"ב): 'מה נשתנה מצורע שאמרה תורה - יביא שתי צפרים לטהרתו? אמר הקדוש ברוך הוא: הוא עושה מעשה פטיט, לפיכך

ובפרט בחדש זה, אדם יכול לגלות את הפחות שיש בו, כי הרי מלחמת עמלק התגברה דוקא בחדשים הללו, שבין יציאת מצרים למתן תורה, ואמרו (תנחומא פרשת פי תצא): 'אין הפסא שלם ואין השם שלם עד שימחה זרעו של עמלק, וכל יחיד הוא בכחינת שם ה', פי אורייתא וישראל וקדשא ברך הוא חד הוא (זה אחרי עג ע"א), עמלק רוצה לכלות לגמרי את קדשת ישראל, ולהחליש את הרצונות והאמונה בפחות הפנימיים. וזה ענין קרבן שתי הלחם - שמגביהים אותם, פי עלינו להגביה את כל המבט וההסתכלות.

ובענין חשבון הנפש, יש דברים שאדם צריך כל הזמן להתקדם בהם ולעשותם כטבע שני אצלו, כמו שיש אנשים, שאין להם נסיון לדבר אחר 'ברוך שאמר' - ואינם צריכים לעבד על זה, כי זה מפרך אצלם לגמרי, וכי מה? האם יש לו התגברות היצר לדבר בשעת קריאת שמע ובשעת תפלת העמידה, חס ושלום? כך גם בדברים הקטנים שלו, אחרי שאדם עושה לעצמו גדרים, כשנה יהיה חזק, הוא צריך להגיע למצב 'שעל זה הוא פכר לא עובד', אלא שהוא עובד על דברים אחרים, גדולים יותר, וכך מדרגה לדרגה.

הכנה למתן תורה, אם תשמע בישן! ועקר ההצלחה בזה הוא על ידי למוד תורה, ולהשתדל לבון בברכת התורה, כשאומר: "ונהיה אנחנו וצאצאינו", ואז להתחנן על זרעו, וכדאיתא בגמרא (נדרים פא ע"א): 'מפני מה אין מצויין תלמידי חכמים יוצאין מבניהם תלמידי חכמים וכו', רבינא אמר, מפני שלא ברכו בתורה תחלה.'

אמר לה עמא פזינא דקדמיתו פומיכו לאודניכו, אפתי בפחזותיכו קימיתו, ברישא אבעיא לכו למשמע, אי מציתו קבליתו ואי לא לא קבליתו וכו'. [היה צדוקי שראה את רבא שהוא מעין בסגיה, וישבה אצבעו תחת רגלו והוא לחץ עליה, ונבע דם מאצבעו, אמר לו, עם פזיזו, שהקדמתם את פיכם לאונכם, עדין בפחזותכם הנכם עומדים, בראשית עליכם לשמע, אם אתם מסגלים לקבל - קבלו, ואם לא - אל תקבלו].

והענין, שזה סוד עם ישראל, כמו שאמרו (שבת פח ע"א): 'מי גלה רז זה לבני', זהו סוד גדול - להתחיל לעשות בפעל, אתה יודע בעצמך שאתה נכשל, ואם לא תקבע לעצמך שעות בלמוד מסים זה לא יצא, אז אתה חייב להתחיל משהו בפעל, כי עם דמיונות לא מגיעים לשום מקום, רק בגישה מעשית.

וזה שכתוב (ירמיה ב, ב): "לכתף אחרי במדבר" - אף שלא ידעו לאן הולכים, העקר הולכים, והנה זה גם הכח של עמלק, שהיה כחו שקפץ לתוף אמבטי רותחת - בלי לדעת מה יקרה... (מדרש פנחומא פי תצא ט), כך גם אנו באפן של 'זה לעמת זה' - עלינו לקפץ לתוף "מקוה ישראל השם" (ירמיה יז, יג) - מקוה של עבודת השם.

צדיקים זי"ע פתבו, שבשעה שאדם מתחיל להשתדל ולהתאמץ בעבודת השם, פתאם הוא מגלה כחות אדירים, הוא לא חשב שהוא מסגל ללמד איזה דף גמרא, ובכלל לא דמין שהוא מסגל, אבל כיון שהוא התחיל - הוא מגלה את פנימיותו. כל דמיון, כל יצר הרע, מגלה לו רק חיצונית שהוא פלוס. וזה ענין של רז! וכתוב, שאנו גדולים בזה יותר ממלאכי השרת, פי הלא מלאכי השרת, הם יודעים ומכירים בכחותיהם האדירים... אבל אצלנו זו בחינת רז - סוד, אצלנו: אדם לא מכיר את הפחות שלו, פי הכל מסתר בהעלם, ואם אדם בכל זאת עושה, ומשתמש בפעל בנקדה הזאת של נעשה ונשמע - זוכה למדרגה

צריך להתחזק ביגיעת התורה, כי התורה היא לבון אש, כמוכא (שער הפסוקים להאריות"ל) אשר הלכה היא ראשי תבות הפסוק (תהלים צח, ד): "הריעו ליה כ'ל ה'ארץ" והוא ענין התגברות בתורה, שאפשר על ידי החזק בלמוד התורה לשבר את כל הארציות. וכמוכא בגמרא (ברכות מ' ע"א): אם שמוע בישן, תשמע בחדש. אם אנחנו רוצים לזכות לקבלת התורה מחדש, עלינו להשתדל לשמע 'בישן', הינו שבימים הללו, נשתדל לחטף כל מה שאפשר לחטף, כל זמן של חשבון הנפש, שזה מסייע לנו להתקדם בעבודת השם.

וחיבים להתחיל מאיזה ענין מעשי, כי לולא זאת הרי זה כמו שמלמדים את האדם שחיה בתאוריה, ואם הוא לא יקפץ למים - אז הוא לא ידע לשחות! כך גם בעבודת השם, אם העובד לא יתחם את כל ההתעוררות שלו בגדרים מסוימים - הוא לא יזכה לכלום.

אמרו צדיקים זי"ע, שהאדם בעולם הזה הוא כמהלך על חבל דק [כמו שאמר הרב הקדוש רבי נחמן מברסלב זי"ע (לקוטי מוהר"ן ח"ב סימן מח) ודע, שהאדם צריך לעבר על גשר צר מאד מאד, והכלל והעקר שלא יתפחד כלל]. ושאלו את אחד שעבר בנהר בעזרת חבל דק: "איך לא נפלת"? וענה: "כשראיתי שאני נופל לצד אחד, כופפתי את עצמי לצד השני"... כך גם בענין תקוה המדות, הגדרים שהוא עושה, כשהוא לוקח לעצמו איזה דבר שהוא גדול מדי, ונכח לראות שהגדר הזה לא הצליח לו, יכפף את עצמו לצד אחר.

### סוד 'נעשה ונשמע' בפעל ממש

לכן כל אדם צריך לדעת, שהוא חייב לעשות דברים מעשיים. השבוע האחרון של ספירת העומר הוא כנגד ספירת המלכות, הרומזת לעולם המעשה, מוכא בגמרא (שבת פח ע"א) 'ההוא צדוקי דחזיה לרבא דקא מעין בשמעטא, ויתבה אצבעתא דידה תותי כרעא וקא מייץ בהו, וקא מבען אצבעתה דמא,

גדולה, כמוכא שם בגמרא: 'בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להן, מי גלה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו, דכתיב (תהלים קג, ט) "ברכו ה' מלאכיו גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו"; ברישא 'עשי' והדר לשמע'.

ועוד אמרו רבותינו שם: 'דרש רבי סימאי, בשעה שהקדימו ישראל "נעשה" ל"נשמע", באו ששים רבוא של מלאכי השרת. לכל אחד ואחד מישראל קשרו לו שני כתרים, אחד כנגד "נעשה", ואחד כנגד "נשמע". ומבאר בעל התניא ז"ע, שהכתרים הם אורות המקיפים, שכאשר אתה אומר נעשה, הקדוש ברוך הוא נותן לך כח אדיר - הוא מקיף אותך ונותן לך סיוע'.

### חזוק עצום מהתגברות היצר דשער החמשים

ונסים בחזוק נחוץ ביותר. כי צריך לדעת, אשר לעולם אין לבוא לידי רפיון, ולא לידי יאוש, חס ושלום, בכלל, כי אדם צריך להתחדש, אפלו אם כבר הפיל אותו יצר הרע, וכתוב (שמות יב, לו): "וינצלו את מצרים", הינו שרוקנו את מצרים מכל ניצוצות הקדשה שהיו בה, אבל בכל זאת השאירו ניצוץ אחד קדוש משער החמשים, שאותו לא הכו, מכח זה התחזק האויב אשר "אמר אויב, ארדה אשיג" (שמות טו, ט), אחרי שפבר השבתנו את מצרים לגמרי, ועשינוה כמצודה שאין בה דגן (ברכות ט' ע"ב), ואז בכחות אדירים - הצפוני, שהוא יצר הרע התחזק, והכל כדי שנזכה לתקן גם את ניצוצות הקדשה של שער החמשים.

לכן חג השבועות נקרא כך, מלשון שבועה, שאדם קובע לעצמו גדר לעשות עשה בפעל, כי הוא משבע ועומד על זה מהר סיני, שזה מאד מסייע לעמד בתקף הנסיון. כל שבועת השבועות, הם מלשון שבועות וגדרות, שכל הסיגים האלו שאדם עושה מעצמו, מרחיבים את הפלי שהקדוש ברוך הוא ישפיע בו שפעו הגדול, על כל אחד ואחד בפרטות, כדי לקבל חלק יותר גדול בחג השבועות.

### שבועות - מלשון 'משבע' ועומד מהר סיני לעשות

ומוכא במדרש (ב"ר לט, א): 'משל לאחד שהיה עובר ממקום למקום וראה בירה אחת דולקת, אמר, תאמר שהבירה זו בלא מנהיג? הציץ עליו בעל הבירה, אמר לו, אני הוא בעל הבירה! כך לפי שהיה אברהם אבינו אומר תאמר שהעולם הזה בלא מנהיג, הציץ עליו הקדוש ברוך הוא, ואמר לו: אני הוא בעל העולם. ובארו, שענין 'עובר ממקום

ונה מלמד אותנו דבר עצום, פשאדם באמת משתדל להתחזק ולא להתפעל בכלל ממה שעבר מקדם, אלא בהשתדלות - מה שעבר עבר! צריך עכשו להתחזק ולהשתדל בעבודת השם, והקדוש ברוך הוא מסייע.

יהי רצון שהקדוש ברוך הוא יעזרנו על דבר כבוד שמו יתברך בימים הקדושים הללו, ובעבודה הנפלאה והקדושה של התאמצות בלמוד התורה וחסבון הנפש וכח התפלה, ונזכה לגאולה שלמה, במהרה בימינו, אמן.

שירחות חזוק כד